Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).
ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыя—№ 478. Рэдактара—№ 709.
Матар'ял прымаецца—з 9-4 да 3½ гадз. Невыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible]

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible] За радок нанпарэлі перад тэкстам 1 р. 50 к. Сьпешныя на 50 проц. даражэй. Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible] Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумант 15. За кожны дадатковы 5. Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 116 (2304) Аўторак, 22-га мая 1928 г.

Бэнэш—Залескі—Вольдэмарас.

Бэнэш—чэхаславацкі міністр замежных спраў—накіроўваецца ва ўласьцівае яго «стылю» шумнае вясеньняе падарожжа па Эўропе. Ён быў у Лёндане, мінуючы Парыж і Рым, і накіроўваецца зараз у Бэрлін.

Чаго ён шукаў? Чаго дамагаецца?

Гэтыя пытаньні заслугоўваюць увагі, зразумела, не з суб'ектыўнага пункту гледжаньня. Бэнэш палітычны дзеяч занадта руплівы, яго рухі вельмі часта маюць выгляд глыбокага правінцыялізму, і мабыць меў падставу Пашыч—«балканскі Бісмарк»,— назваўшы калісьці свайго калегу па Малай Антанце пачынаючым камівояжэрам. Але на фоне эўрапэйскай сапраўднасьці нашых дзён, сярод бязупынных імпэрыялістычных «цудаў» бягучай вясны, выключна багатай камбінацыямі і нават звышкамбінацыямі,—турнэ чэхаславацкага міністра, бязумоўна, азначае пэўную чыннасьць.

Важна тут не дэманстрацыйна-паказальны бок яго падарожжа ў Бэрлін, на што асабліва зьвяртаюць увагу нямецкія неімпэрыялісты, адзначаючыя першае (першае пасьля вайны) наведаньне Бэрліну чэхаславацкім міністрам, як доказ росту вялікадзяржаўнай значнасьці Нямеччыны. Таксама ня трэба пераацэньваць і той факт, што Бэнэш абмінуў Парыж, бо гэта можа нават і пажадана было для французскіх прыхільнікаў Чэхаславакіі, як манэўр разьведвацельнай працы ў Бэрліне.

Важны ня гэтыя тактычныя моманты, а ўнутраная лёгіка падзей, піхаючых Бэнэша, сьледам за Залескім і амаль адначасна з кіраўніком літоўскага ўраду, на падарожжа ў заходня-эўрапэйскія сталіцы.

Падамо, як прыклад, шэраг фактаў.

Польская буржуазея, шляхам падарожжа Залескага ў Рым, спрабавала наладзіць «арганічную» сувязь паміж Коўна іЦіранай, г. зн. паміж праблемай польска-літоўскіх адносін і і італьянскімі імпэрыялістычнымі імкненьнямі ў Албаніі і на ўсёй Балканскай паўвысьпе. Крок—рызыкаваны, але неабходны. Хто, як не варшаўскія кіруючыя колы могуць ведаць, нават у момант міралюбчых сказаў на канфэрэнцыі ў Кёнігзбэрзе, што ня сёньня—заўтра польска-літоўскі канфлікт зноў набудзе ўсю сваю вострасьць. Польскую дыплёматыю можна абвінавачваць у сямі сьмяротных грахах, але толькі не ў адным—у адсутнасьці ўпартага жаданьня ўвекавечыць захоп Віленшчыны і ўзяць пад сваю апеку Літву, як «клін» паміж СССР і Захадам.

З гэтага пункту гледжаньня Галуўка, бліжэйшы супрацоўнік п. Залескага, у сваім так нашумеўшым спатканьні не сказаў ніводнага лішняга слова. У сваю чаргу, поўная няўдача перамоў, якія адбыліся ў мінулым тыдню ў Коўні, аб ненападзе і ўзаемным пакрыцьці страт, навочна паказала, што Польшча ні на ёту не адступае ад сваёй выпрабаванай кёнігзбэрскай тактыкі—правесьці кантрабандным парадкам юрыдычнае прызнаньне захопу Віленшчыны. Але ведаючы загадзя (бо гэта залежыць толькі ад Польшчы), што польска-літоўскі [illegible]

Перад вачамі польскай дыплёматыі пастаўлена наступная схема. Італія [illegible] Малой Антанты. Пры выка-

наньні-ж гэтай працы Польшча можа адыграць ролю сэкунданта італьянскіх імкненьняў, пры чым асноўным пунктам італа-польскага супрацоўніцтва, цэмэнтуемага да таго-ж „ідэалёгічным“ момантам—агульнай фашысцкай верай,—магло-б паслужыць вэнгерскае пытаньне. Мусаліні бясспрэчна згодзен перагледзець Трыянонскі дагавор у карысьць Вэнгрыі.

Але за чый кошт? Зразумела, толькі за кошт Юга-Славіі і Чэха-Славакіі, але ні ў якім выпадку не на страту інтарэсам Румыніі. У сваю чаргу, імкненьні польскай буржуазеі зачапіцца эканамічна і палітычна за дунайска-балканскую сыстэму могуць ажыцьцёвіцца толькі шляхам узмацненьня Вэнгрыі, шляхам перагляду Трыянонскага дагавору і ўстанаўленьня непасрэднай польска-вэнгерскай мяжы.

Такім чынам „супольнасьць“ інтарэсаў з Італіяй бясспрэчна. Нарэшце, і з чыста тактычнага пункту гледжаньня флірт ураду Пілсудзкага з вялікадзяржаўнай Італіяй можа даць Польшчы рэальныя вынікі; гэты флірт, якім-бы ён ня быў, яго яўна-шантажны выгляд у адносіне да Францыі можа прымусіць і п. Брыяна, грунтуючыся на патрэбах яго нямецкай і італьянскай палітыкі, зноў зачапіцца да Польшчы любоўю нацыянальнага блёку і блаславіць яе авансам на новае выступленьне супроць Літвы.

Вось тая схэма, што піхнула Залескага на падарожжа ў Рым. Для Італіі літоўскае пытаньне ня варта касьцей і аднаго фашысцкага стралка, але ў мэтах перагляду Трыянонскага дагавору, у мэтах паслабленьня Францыі на дунайска-балканскім сэктары і, нарэшце, нават толькі за пагоршаньне польска-французскіх узаемаадносін,—за ўсё гэта фашысцкі імпэрыялізм ні хвіліны не задумаецца прынесьці ў ахвяру Літву і «салідарнасьць» у савеце Лігі, у тым выпадку, калі Польшча пажадае стварыць у Літве які-небудзь новы факт накшталт наскоку Жэлігоўскага.

Але з гэтай ідэальна складзенай схэмы вырастаюць сур'ёзныя небясьпекі, перш за ўсё, для Чэха-Славакіі.

Прыязьнь з Польшчай, зразумела, патрэбна кіруючым групоўкам чэхаславацкай буржуазеі, але яна патрэбна як гарантыя супроць магчымасьці аб'яднаньня Аўстрыі з Нямеччынай. У прыватнасьці, Чэха-Славакія ня можа дапусьціць эканамічнага ўкараненьня Польшчы ў дунайска-балканскую сыстэму. Чэха-Славакія, якая атрымала пераважную частку былой аўстра-вэнгерскай прамысловасьці (асабліва аўстрыйскай), працуе амаль выключна на дунайска-балканскія рынкі, дзе ёй усё цяжэй змагацца з канкурэнцыяй італьянскай прамысловасьці, асабліва тэкстыльнай, аўтамабільнай і машынабудаўнічай. Уцягваць сюды яшчэ і палякаў, зразумела, немагчыма. Але і ў чыста палітычных адносінах грунт польска-італьянскай прыязьні нявыгадны для Чэха-Славакіі: гэта прыязьнь зрывае надзеі на ажыцьцяўленьне так званай дунайскай канфэрэнцыі, якую Чэха-Славакія ўяўляе сабе ня інакш як пры заняцьці ёю галоўнай [illegible]

Усеагульная забастоўка ў Швэцыі

На 22 мая ў Швэцыі назначана ўсеагульная палітычная забастоўка.

Швэцыя не ведала ўсеагульнай забастоўкі з 1909 году. [illegible]

[illegible]

ПЕРШЫЯ ВЫНІКІ НЯМЕЦКІХ ВЫБАРАЎ.

Лік мандатаў кампартыі павялічыўся на 16.

Буржуазна-фашысцкія партыі пацярпелі паражэньне.

БЭРЛІН, 21-У. Канчатковых вынікаў нямецкіх выбараў яшчэ няма. Сёньня а 6-й гадз. 30 хвілін раніцы былі вядомы толькі неканчатковыя вынікі: **КАМУНІСТЫ АТРЫМАЛІ 61 МАНДАТ** *(у сьнежні 1924 г. камуністы мелі 45 мандатаў), сацыял-дэмакраты атрымалі 150 (у 1924 г.—131), нацыяналісты—72 (проці 111-ці ў 1924 г.), партыя цэнтру—60 (проці 69-ці), народная партыя—52 (проці 51), дэмакраты 25 (проці 32), баварская народная партыя—16 (проці 19), гаспадарчая партыя—23 (11) і нацыянал-сацыялісты—13.*

Такім парадкам, пакуль-што занята 462 месцы. У старым рэйхстаге было 493 месцы.

ГАЛАСЫ МЕНШАВІКОЎ УЗРАСЬЛІ ЗА КОШТ ДРОБНАЕ БУРЖУАЗІІ. —РАБОЧЫЯ АДДАВАЛІ СВАЕ ГАЛАСЫ КАМПАРТЫІ.

БЭРЛІН, 21-5. У ліку ўжо абраных дэпутатаў [illegible] Тэльман, Клара Цэткін, Пік, Штэкер і інш.

[illegible]

АКТЫЎНАСЬЦЬ ВЫБАРШЧЫКАЎ.

ПРАВАКАЦЫЙНЫЯ НАСКОКІ ФАШЫСТАЎ НА РАБОЧЫХ.

БЭРЛІН, 20-5. Дзень выбараў у Бэрліне прайшоў спакойна. [illegible] УДЗЕЛ У ВЫБАРАХ [illegible] 80-85 ПРОЦ. [illegible]

Паведамленьні аб выніках пакуль-што няпоўныя.

УРАД МАРКСА ПАДАЕЦЦА Ў АДСТАЎКУ.

БЭРЛІН, 20-5. Газэты мяркуюць, што ўрад Маркса, таксама як і [illegible] адстаўку. [illegible]

Вялікі прырост галасоў за кампартыю.

БЭРЛІН, 20-У. Да 12 гадзін ночы былі вядомы наступныя частковыя вынікі выбараў [illegible]

[illegible]

Працэс шахцінскіх контррэвалюцыянэраў.

Другі дзень працэсу.

Допыт абвінавачаных.

МАСКВА, 20-5. На вячэрнім пасяджэньні суда па справе шахцінскага працэсу скончана агалашэньне акту абвінавачаньня, пасьля чаго судовая прысутнасьць распачынае допыт абвінавачваемых.

Абвінавачваемы Беразоўскі — пытае старшыня судовае прысутнасьці тав. Вышынскі,— ці прызнаеце вы сябе вінаватым у высунутых вам абвінавачаньнях?

— Але, прызнаю,—цьвёрда адказвае Беразоўскі.

Таксама цьвёрда адказваюць на запытаньне аб вінаватасьці падсудныя Калганаў, Самойлаў, Бабенка, Чорнакніжнікаў, Башкін, Нікіцін, Пятроў, Матаў, Братаноўскі, Сокалаў, Казарынаў, Баярынаў, Дэтэр, Кржыжаноўскі і Файерман.

Падсудны Пацёмкін, прызнаўшы сябе вінаватым на папярэднім сьледзтве, на гэты раз прызнае сябе вінаватым толькі часткова.

Ня прызнае сябе вінаватым таксама інжынэр Шадлун, адна з найбольш выдатных фігур працэсу, які на папярэднім сьледзтве на запытаньне аб вінаватасьці таксама адказаў станоўча.

— Я прызнаю сябе вінаватым у тым,—гаворыць ён,—што быў членам гэтае арганізацыі, але шкодніцтвам я не займаўся.

— Але вы ў арганізацыі былі?

— Але, быў,—адказвае Шадлун.

Інжынэр Люры, прызнаўшы сябе раней часткова вінаватым, адказвае на запытаньне суду катэгарычным адхіленьнем сваёй вінаватасьці. Падсудныя Ляшкоў і Янка Някрасаў прызнаюць сябе вінаватымі ў тым, што паведамлялі весткі, якія цікавілі чужаземных капіталістаў.

Ляшкоў, аднак, гаворыць, што ён паведамляў гэтыя весткі «ў коле таварышоў», ведаючы, што гэтыя весткі будуць імі перададзены заграніцу. А Някрасаў проста прызнае, што ён перадаваў весткі для заграничных «гаспадароў».

Нямецкі падданы, абвінавачваемы Бадштыбер прызнае сябе вінаватым толькі часткова. Гутарка з ім вядзецца праз перакладчыка.

Старшынствуючы просіць перакладчыка запытаць у падсуднага, ці прызнае ён сябе вінаватым?

— Не, ён адчувае сябе невінаватым.

— Запытайце ў падсуднага Бадштыбера, ці прызнае ён сябе вінаватым у высунутых яму абвінавачаньнях?

— Часткова.

— У чым уласна?

— Ён ня ведаў, што існавала арганізацыя, якая займалася шкодніцтвам у Савецкай Расеі.

— У чым-жа Бадштыбер прызнае сябе вінаватым?

— Бадштыбер прызнае, што ён даставіў кепскія машыны.

— Ён прызнае, што зрабіў гэта сьвядома?

Бадштыбер нешта з запалам гаворыць панямецку.

— Не,—заяўляе перакладчык,—ён гэта зрабіў несьвядома.

— Чаму-ж ён прызнае сябе часткова вінаватым?

— Таму, што ён узяў грошы ў Кестэра і калі ўзяў грошы, дык нічога не сказаў, што машына дрэнная. Упачатку-ж ён яе прызнаў ніdobraю.

НАОГУЛ 16 ПАДСУДНЫХ ПРЫЗНАЛІ СЯБЕ ВІНАВАТЫМІ БЯЗ УСЯКІХ АГАВОРАК, 13 ЧАСТКОВА І 24 НЯ ПРЫЗНАЛІ.

Допыт падсудных скончаны.

Старшынствуючы прапануе бакам устанавіць далейшы парадак працы.

Парадак далейшае працы суда.

Прадстаўнік дзяржаўнага абвінавачаньня тав. Крыленка прапануе весьці судовае сьледзтва такім парадкам, каб ад расьсьледаваньня прыватных момантаў можна было перайсьці да агульных. Выявіць наліччa і пабудову арганізацыі на пэрыфэрыі—у Данбасе, потым перайсьці да характарыстыкі цэнтру ў Харкаве і маскоўскага цэнтру, вылучыўшы ў асобнае пасяджэньне разгляд усіх пытаньняў, якія не падлягаюць агалашэньню і патрабуюць спэцыяльнага разгляду пры зачыненых дзьвярох. Дзейнасьць нямецкіх інжынэраў і тэхнікаў павінна быць абсьледавана асобна.

Японія мяркуе захапіць Манчжурыю.

ТРЫВОГА Ў КІТАЙСКІХ ПАЛІТЫЧНЫХ КОЛАХ.

ПЕКІН. 19-У. Агенцтва Тохо паведамляе, што японскія войсковыя судны прыбылі ў порт Тангу (у 50 кілёмэтрах па чыгунцы ад Цзяньцзіну). Шмат якія японскія рэзыдэнты ў Цзяньцзіне і Пекіне пераяжджаюць у японскі порт Дайрэн і іншыя на далёкай адлегласьці ад фронту месцы.

Як паведамляе агенцтва Рэйтэра, нядаўняя тэлеграма з Токіё, згодна якой японскі ўрад абмяркоўвае пытаньне аб недазволе перасоўкі ўзброеных сіл паўночцаў і паўднёўцаў на чыгунцы Цзяньцзін-Мукдэн, выклікала ў пекінскіх палітычных колах ажыўлёныя камэнтарыі. У некаторых колах гэтую тэлеграму разглядаюць як намёк Чжан-Цзо-Ліну заставацца ў Пекіне і абараняць яго ад паўднёўцаў. Іншыя тлумачаць гэтую тэлеграму, як намер Японіі ня ўпушчаць у Манчжурыю ні паўднёўцаў ні паўночцаў.

Камуністычнае паўстаньне ў Гуандуні.

ШАНХАЙ, 19-5. Водлуг паведамленьняў газэты «Нанкін Таймс» з Аньцыня (галоўны горад правінцыі Аньхуэй), паўстанцкі атрад, кіруемы камуністам Чэн-Зенам, заняў павятовы горад Ленчы. Паўстанцы пакаралі сьмерцю начальніка міліцыі і вызвалілі ўсіх палітычных зьняволеных. Мясцовая ўлада горада ўцякла.

Паўстанцкія атрады, пад кіраўніцтвам камуністаў, ня спыняюць сваіх апэрацый у павеце Цюншан (у Гуандуньскай правінцыі). Паўстанцкія атрады занялі вёску Цяншань. У павеце Хай-Фын ня спыняюцца суровыя бойкі між урадавай арміяй і рэвалюцыйнай арміяй, кіруемай камуністамі. Рэвалюцыйнае войска заняло порт Свабу (на паўночным усходзе ўзьбярэжжа Гуандуньскае правінцыі), аднак, пад націскам пераважных сіл ворага пасьля крывавае бойкі прымушана было адступіць.

Чжан-Цзо-Лін ня думае пакінуць Пекіну.

ПЕКІН, 19-5. Водлуг паведамленьняў пекінскага японскага органу «Норд Чайна Стандарт», Чжан-Цзо-Лін ізноў заявіў аб сваім жаданьні застацца ў Пекіне.

— Я цьвёрда нарашыў,—сказаў Чжан-Цзо-Лін,—паставіць ўсё на карту ў надыходзячай барацьбе, не зьвяртаючы ніякае ўвагі на мае становішча ў Манчжурыі і лічачы неабходным давесьці да канца барацьбу проці камунізму.

ЯПОНСКІЯ САМАЛЁТЫ БАМБАРДЫРУЮЦЬ ГАРАДЫ.

ШАНХАЙ, 19-5. Японскія вайсковыя самалёты бамбардыравала горад Тайяр (50 клм. на поўдзень ад Цзынаню па Цзяньцзін-Пукоўскай чыгунцы).

У ЦЗЫНАНІ ЗАБІТА 4.000 КІТАЙЦАЎ.

ТОКІЁ, 19-У. У дакладзе японскага генэральнага консула Цындао Фуцьзіта аб цзынаньскіх падзеях зазначаецца, што лік забітых у Цзынані кітайскіх салдат дасягае да 4 тысяч.

ПРАЦЭС БЕЛАРУСКАЕ ГРАМАДЫ.

Апошняе слова падсудных.

Прысуд будзе ўхвален сёньня.

(Ад уласнага карэспандэнта на працэсе).

ПАДСУДНЫ МЯТЛА *зазначае, што пракурор няправільна палічыў прыбыткі і выдаткі беларускае прэсы.*

РАК-МІХАЙЛОЎСКІ *спыняецца на пытаньні аб беларускай школе. Ён зазначае, што ў той час, як на тэрыторыі Заходняе Беларусі павінна быць 2.500 школ, на справе ёсьць толькі 2 школы. Рак-Міхайлоўскі пачынае гаварыць пра дапамогу палітычным вязьням. У гэты час старшыня суду перарывае яго некалькі разоў.*

АБВІНАВАЧАНЫ ВАЛОШЫН *кажа, што дапамогу для палітычных вязьняў ён арганізаваў з ведама пракурора. У свой час улада астрогу выдала яму сьпісы зьняволеных вязьняў. Цяпер яго абвінавачваюць у тым, што ён даваў дапамогу шпіёнам.*

ДЭПУТАТ МЯТЛА *апявядае свой жыцьцяпіс. Ён сын селяніна. Перад вайною ён быў настаўнікам. Няпраўду гаварыў пракурор называючы яго русіфікатарам. Мятла спыняецца на характарыстыцы паліцэйскіх агентаў і правакатараў.*

Наша становішча,—заяўляе Мятла,—сапраўды бязвыходнае. Калі мы займаемся палітыкаю, дык кажуць, што гэта камунізм. Займаемся мы эканамічнаю працаю—гэта ізноў-жа камунізм.

АБВІНАВАЧАНЫ АСТРОЎСКІ *гаворыць вялікую прамову, якая робіць моцнае ўражаньне.*

Пасьля яго выступаюць з апошнім словам абвінавачаныя **АПІНЧЫК, ЮШКЕВІЧ, ПІНЯК, ШКОДЗІК І НЕКАТОРЫЯ ІНШЫЯ.**

ЛУЦКЕВІЧ І КОЎШ АД АПОШНЯГА СЛОВА АДМОВІЛІСЯ.

На гэтым скончан судовы разгляд справы.

Апошняе слова падсуднага Мятлы.

Працэс вілейскіх „грамадаўцаў“.

У працягу ад 11 да 13 мая г. г. ў Вілейцы адбываўся суд над «грамадаўцамі» з вёсак Малыя Запруды і Піліпіняты Забярэскай вол. Абвінавачаныя, у колькасьці 21, адказвалі па 102 арт. К.К. Папярэдне яны прасядзелі да суду па 16 месяцаў у вастрозе. Трое абвінавачаных прысуджаны на 3 гады катаргі, 7—на 2 гады, рэшта на паўтара гады і адзін—на 1 год.

Прыезд літоўскае дэлегацыі ў Варшаву.

ВАРШАВА, 19-У. У Варшаву прыехала літоўская дэлегацыя на працы польска-літоўскае камісіі па эканамічных пытаньнях, а таксама па пытаньнях транзіту і шляхоў зносін.

Цяжкія прысуды.

Ваенны суд ў Расіэнах прыгаварыў 12 асоб у астрог ад паўтара да 12 гадоў, падсудныя былі абвінавачаны ў падрыхтоўцы замаху проці ўраду Вальдэмараса у верасьні 1927 г.

Сярод абвінавачаных знаходзіцца таксама б. пасол сойму Жукаўскас, якога засудзілі на 12 гадоў.

СЁНЬНЯ—ПРЫСУД ПА СПРАВЕ БЕЛАРУСКАЙ ГРАМАДЫ.

Сёньня ў Вільні ў душнай судовай залі польскі суд вынясе свой прыгавор над 56 беларусамі, якіх польская ахранка вырвала з народнай гушчы і вось ужо каля паўтара гады трымае ў астрозе.

Іх вінавацяць у тым, што яны «ўзялі ўдзел у змове пад назваю „Беларуская Сялянска-Работніцкая Грамада», якая ставіла мэту заснаваць на тэрыторыі ўсходніх земляў савецкі лад, адарваць гэтыя землі ад Польшчы і далучыць іх да Савецкай Расеі».

Падругое — іх абвінавачваюць у тым, што яны «ўзялі абавязацельства ў адносінах да суседняе дзяржавы».

Адным словам—ім закідаецца справа дзяржаўнай здрады: змовы з гэтаю мэтаю з суседняй дзяржавай, г. ё. з намі.

Сёньня польскі суд адкажа на гэтыя пытаньні тым ці іншым прыгаворам. Ён афіцыяльна выкажа ўрадавы пункт погляду на правы беларускага народу да жыцьця і змаганьня за свой твар і існаваньне ў Польшчы.

Мы добра ведаем, што ў Польшчы ёсьць канстытуцыя, якая гарантуе на паперы правы ўсім нацменшасьцям, а ў тым ліку і беларусам. Выходзіць як быццам так, што ўсім нацменшасьцям у Польшчы, належаць усе іх правы. На справе мы бачым нешта зусім іншае і нават ня іншае, а зусім адваротнае. Нацменшасьці, а асабліва беларуская, трактуюцца ў Польшчы горш як рабы. Ім ня толькі нічога не даюць, ад іх адабралі польскія паны ўсё што можна адабраць: школу, культуру, быт, мову, жаданьне жыць згодна з сваімі нацыянальнымі імкненьнямі,—адным словам—усё тое, што „загарантавана“ і польскай канстытуцыяй і рознымі трактатамі.

Сядзяць на лаўцы тыя беларусы, якія паверылі ў моц гэтых канстытуцый і трактатаў і над імі робяць сёньня расправу тыя, хто ад пачатку проста наплявалі на гэтыя канстытуцыі і трактаты.

Карыстаючыся старымі, даўно ўжо аджыўшымі царскімі законамі, яны сёньня вынясуць прыгавор над беларускім адраджэнчым рухам, які мае такое-ж права на існаваньне, як і польскі адраджэнчы рух, асабліва калі яго прыгнятаў царызм пры помачы тых-жа самых законаў, якія практыкуюць цяпер польскія паны.

Тое, што ў даўныя часы лічылася польскімі панамі і нават усім польскім грамадзянствам чымсьці агідным у адносінах да польскага адраджэньня, за што польскія рэвалюцыянэры ішлі на катаргу і нават эшафот,—за тое самае цяпер у панскай Польшчы найлепшых беларускіх барацьбітоў трымаюць у вастрогах і судзяць.

Які-б ня быў прыгавор, якія-б ня былі драконаўскія прысуды і ў гэтым працэсе і ў іншых, вынік з усяго гэтага будзе адзін,—даўно ўсім вядомы: гэтыя прысуды ўзложаць на галовы барацьбітоў за беларускае адраджэньне новыя вянкі з найлепшых кветак беларускай зямлі.

Замежны.

ПРАТЭСТУЕМ СУПРОЦЬ ГВАЛТУ НАД БЕЛАРУСКАЙ ГРАМАДОЙ.

Слава храбрым абаронцам працоўных Заходняй Беларусі.

Сход украінскіх і беларускіх пісьменьнікаў разам з працоўнымі г. Менску выносіць свой пратэст супроць суду над прадстаўнікамі Сялянска-Рабочай Грамады, якія паставілі сваёй мэтай пасільна абараняць у легальнай форме інтарэсы сялянскіх мас Заходняй Беларусі.

Мы ўпэўнены, што настане час, калі рабочыя і сяляне Заходняй Беларусі будуць судзіць сваім строгім судом буржуазею, паноў, жандараў і паліцыю, якія ўціскаюць пралетарыят і сялянства ўсіх народаў панскай Польшчы.

Сьмерць катам і забойцам прадстаўнікоў рабочых і сялян Заходняй Беларусі!

Слава грамадаўцам—храбрым абаронцам працоўных мас Заходняй Беларусі!

Прэч польскіх фашыстаў.

3-ці Усебеларускі зьезд інжынэраў і тэхнікаў, які выказвае волю 3500 яднаных членаў інжынэрна-тэхнічных сіл, ня можа абыйсьці моўчкі тых зьдзекаў, якія праводзяцца польскім фашысцкім урадам над прыгнечанай рабочай клясай і сялянствам Заходняй Беларусі ў асобе Грамады, якую польскі фашысцкі ўрад пасадзіў на лаўку падсудных.

Мы таксама катэгарычна пратэстуем супроць арышту т. Сахацкага, які зьяўляецца прадстаўніком рабочай клясы Польшчы.

Мы, інжынэрна-тэхнічныя працаўнікі, зьяўляючыся часткай саюзных арганізацый, выказваем свой рашучы пратэст супроць барбарскіх зьдзекаў—супроць суду над Беларускай Грамадой.

Адначасова заклікаем усю працоўную інтэлігенцыю Заходняй Беларусі і Польшчы ўзьняць свой магутны пратэст і дабіцца вызваленьня арыштаваных дзеячоў Беларускай Грамады і спыненьня судовай расправы над імі.

Прэч польскі фашысцкі ўрад!

Няхай жыве адзінства рабочых і сялян Савецкай Беларусі з рабочымі і сялянамі Заходняй Беларусі!

Няхай жыве камуністычная партыя!

Пратэстуем супроць фашысцкага прысуду.

Мы, працоўныя Чарэйшчыны, катэгарычна пратэстуем супроць гвалту польскіх паноў над Рабоча-Сялянскай Беларускай Грамадой, прадстаўнікі якой ужо доўгі час мучацца ў засьценках белай Польшчы. Мы пратэстуем супроць прысуду, які падрыхтован фашысцкім польскім судом абаронцам інтарэсаў працоўных Зах. Беларусі—грамадаўцам. Мы заклікаем пралетарыят Польшчы і іншых краін аказаць барацьбітам рэвалюцыі ўсямерную дапамогу і не дапусьціць зьдзеку над прадстаўнікамі Грамады.

„Пілсудзкі павінен вызваліць грамадаўцаў“.

За апошні час да нас прыйшлі новыя весткі аб тым, як замежны пралетарыят адносіцца да суду над Грамадой.

У апошні час усё часьцей і часьцей пошта пачала прыносіць нам газэты з розных краін, дзе зьмешчаны артыкулы альбо адозвы аб Грамадзе.

Амэрыканская рабочая газэта „The Daily Worker“ у нумары ад 2 красавіка 1928 г. у невялікім артыкуле паведамляе аб утварэньні ў Амэрыцы «нацыянальнага камітэту для барацьбы з польскім фашызмам». У склад гэтага камітэму ўвайшлі праф. Робэрт Морс Ловэ (Чыкага), Рогер Балдвін (Мопр), праф. С. Неарынг, Р. Дун, М. Аворт (Межрабпом), Ткач ад рабочых украінскіх арганізацый, Г. Бруціца ад беларускіх арганізацый, Г. Кострэль, Радванскі ад „Trybuna Robotnitzal“. Прусэйка ад літоўскага літ. т-ва, М. Ольгін і інш. Гэты камітэт зьвярнуўся да ўсіх з адозвай, заклікаючай да барацьбы з польскім фашызмам. Камітэт паслаў свой пратэст Пілсудзкаму супроць суда над Грамадой.

Аб арганізацыі гэтага камітэту паведамляе галяндзкая газэта «De Tribune», якая ў сваю чаргу ў нумары ад 25 красавіка цалкам зьмяшчае адозву к-ту па абароне Грамады БССР, атрыманую ў Менску на мове эспэранто.

Разасланыя праз эспэрантыстаў адозвы—папалі ва ўсе краіны, нават у такі, дзе пануе жудасны фашысцкі тэрор. У паўднёва-слаўскай газэце «Организовани Родник» у нумары ад 22 красавіка 1928 г. зьмешчана адозва к-ту па абароне Грамады, атрыманая таксама з Менску на мове эспэранто.

— Нямецкая газэта «Mahnruf» орган Межрабпому ў нумары 8 за другую палову красавіка зьмяшчае таксама цалкам адозву камітэту па абароне Грамады.

— Галяндзкая «De Tribune» у нумары ад 8 мая ў артыкульчыку «Тэрор Пілсудзкага»—апісвае палітычны шпіёнаж у Польшчы, на якім пабудавана ўсё абвінавачваньне Грамады. Гэткімі сродкамі Пілсудзкі хоча задушыць беларускі народ.

— «Пілсудзкі павінен вызваліць бязвінна арыштаваных грамадаўцаў. Камэдыя суду, інсцэніраваная польскімі фашыстамі, падыходзіць да канца. Ці не давялі ўжо глуміцца над прадстаўнікамі чатырохміліённага беларускага народу. Мы патрабуем вызваленьня непавінных грамадаўцаў»,—так пішуць у сваім лісьце да польскага ўраду рабочыя мэталісты Гётэборгу ў Швецыі.

Швэцыя, Нямеччына, Францыя, Латвія, Англія, Амэрыка, Паўднёвая Славія, Галяндыя і шмат іншых краін узьнімаюць свой голас у абарону Грамады.

Ляцяць лісты, тэлеграмы, пратэсты да Пілсудзкага і ў суд з адзіным патрабаваньнем—вызваліць непавінных барацьбітоў. Але Пілсудзкі нібы новаяўлены польскі фулер—маўчыць. Камэдыя падыходзіць да канца.

Пралетарыі чакаюць прысуду, каб яшчэ з большай сілай пратэставаць супроць зьдзекаў над сялянамі і рабочымі Заходняй Беларусі.

Зьм. Сьнежка.

У АБАРОНУ ГРАМАДЫ.

(Вечар беларускіх і украінскіх пісьменьнікаў у Доме Культуры).

Адчыняецца заслона...

У прэзыдыуме—украінскія і беларускія пісьменьнікі.

— Лічу наш сход, прысьвечаны пратэсту супроць суду над Беларускай Грамадой, адчыненым,—заяўляе т. Ігнатоўскі.

— Сёньня мы ўсе чыталі апошнюю прамову т. Тарашкевіча. Гэта прамова гаварылася не для суду, а для сялянскіх мас Заходняй Беларусі, для тых мас, якіх прадстаўляе Беларуская Грамада. З прамовы яскрава відаць, што рух рабочых і сялян Заходняй Беларусіня ня ёсьць вынік агітацыі Камінтэрну. Рэвалюцыйны рух працоўных Заходняй Беларусі—гэта вынік эканамічнага і нацыянальнага ўціску фашысцкага ўраду Польшчы над нашымі братамі—рабочымі і сялянамі.

Далей т. Ігнатоўскі пераходзіць да камэдыі суду ў Вільні і кажа:

— Нам ясна, што прадстаўнікоў беларускага народу засудзяць, бо над імі робіць расправу фашысцкі суд, прызначэньне якога—распраўляцца з рабочымі і сялянамі ва ўсім буржуазным сьвеце.

У адной з варшаўскіх газэт адзін з супрацоўнікаў гэтай газэты ў сваім артыкуле зьварачваецца да пракурора суду ў Вільні з такімі словамі: «Пане пракурор! Ты працэс выйграеш, але выйгрыш правуратуры будзе вялікім паражэньнем польскай палітыкі на крэсах».

Не, ня ўраду фашыстаў папраўляць палітыку на крэсах. Калі той, хто зараз судзіць рабочых і сялян Заходняй Беларусі, сядзе на лаўку падсудных, і яго будуць судзіць працоўныя,—толькі тады зьменіцца палітыка на крэсах і, наогул, у Польшчы.

Фашысты засудзяць грамадаўцаў, але мы скажам:

— Якая цяжкая кара ня была-б наложана, яна будзе наложана на працоўныя масы Заходняй Беларусі за тое, што яны жадаюць лепшага жыцьця.

Пасьля тав. Ігнатоўскага выступіў старшыня дэлегацыі украінскіх пісьменьнікаў т. Піліпенка.

— Мы толькі што сьвдзілі на граніцу БССР з Польшчай, каб сваімі ўласнымі вачыма паглядзець на адарваную частку ад цела Беларусі—на Заходнюю Беларусь.

Украіна, як і Беларусь, таксама разарвана на 2 часткі, і гэта становішча яшчэ больш яднае нашы народы. Нас яднае таксама і тое, што мы з вамі можам гаварыць і абменьвацца думкамі без тлумача.

Працоўныя Украіны разам з вамі абураны агідным судом над Грамадой. Пратэсты абурэньня мы выносілі ў сябе, на Украіне, а зараз мы шчасьлівы, што разам з вамі яшчэ раз можам паслаць праклянцьце фашысцкаму ўраду Польшчы.

Далей т. Піліпенка апавядае сходу аб тым, што ўбачыла дэлегацыя украінскіх пісьменьнікаў у Савецкай Беларусі.

— Мы ўбачылі, як ва ўсе шчыліны жыцьця прасякае сацыялістычнае будаўніцтва. Мы ўбачылі, як сярод балот вырастае вялікі і магутны Асінастрой, які дасьць электрычную энэргію на дзесяткі вёрст у розныя бакі. Няма ніводнай галіны культурнага і гаспадарчага будаўніцтва, дзе БССР ня мела-б надзвычайных посьпехаў. Савецкая Беларусь шпаркімі крокамі ідзе наперад, і мы з гонарам гэта раскажам на Украіне.

Гэты буйны рост культурнага і гаспадарчага будаўніцтва ня толькі ў БССР, але ва ўсім Саюзе зьяўляецца магутным штурхачом для працоўных усяго сьвету.

Мы бачым, як насьпявае час, калі працоўныя паўстануць супроць буржуазеі і зьмятуць яе.

На трыбуне дэлегацыя ад 3-га Усебеларускага зьезду інжынэрна-тэхнічных працаўнікоў, якая ад імя зьезду далучаецца да пратэсту працоўных Менску. Адзін з прадстаўнікоў дэлегацыі зачытвае рэзалюцыю-пратэст, якую прыняў зьезд з повада працэсу Беларускай Грамады.

Мітынг скончаны...

Адзін за адным выступаюць украінскія і беларускія песьняры, якія дэкламуюць свае творы. Асабліва горача быў спаткаваны верш нашага песьняра Андрэя Александровіча,—«Беларуская марсэльеза перад польскім судом», а таксама верш украінскага пісьменьніка Паліщчука — «Чырвонаармейскі марш».

«Сьміла в ногу, на Вільню, у дарогу... Раз... Два...»

Гэты верш так узьняў настрой усёй залі, што, здавалася, скажы хто—«Ідзём на Вільню»—і ўсе, як адзін, рухнулі-б вызваляць лепшых прадстаўнікоў працоўных Заходняй Беларусі.

У заключэньні сход ухваліў рэзалюцыю-пратэст супроць гвалтаў фашысцкага польскага ўраду над Беларускай Грамадой.

Выправім недахопы.

(Да 1-га тыражу выйгрышаў па пазыцы ўзмацненьня сялянскай гаспадаркі).

Праца па распаўсюджваньні пазыкі ўзмацненьня сялянскай гаспадаркі скончана. Па няпоўных вестках, на 7 мая 1928 г. сума рэалізацыі пазыкі па БССР складае 2.315.557 р. 50 к. Гэта лічба яскрава доказ таго, наколькі шырокія працоўныя масы сялянства разумеюць ролю і значэньне пазыкі для народнае гаспадаркі і выгады яе для кожнага селяніна. Можна з упэўненасьцю сказаць, што ў шмат раёнах працоўныя масы сялянства з поўнай сьвядомасьцю аддалі свае зьберажэньні і часова вольныя сродкі ў пазыку дзяржаве.

Фактычная рэалізацыя пазыкі ў большасьці раёнаў пачалася ў лютым. Блізкасьць вясны і зьвязанае з ёю бездарожжа, якое ў большасьці перашкаджае сувязі гораду з вёскай, настойліва вымагалі прысьпяшэньня тэмпу рэалізацыі пазыкі. Неабходнасьць скончыць кампанію ў найкарацейшы тэрмін прыдала ёй ударны характар. Ва ўсякай вялікай справе, а распаўсюджваньне пазыкі зьяўляецца вялікай справай, няўхільны памылкі.

Пытаньне цяпер у тым, каб дапушчаныя недахопы і памылкі ў часе кампаніі зараз-жа выправіць. Практычна гэта азначае—даказаць селяніну выгаднасьць аблігацый пазык, даказаць яму, што сродкі, якія ўложаны ў пазыку, прынясуць яму выгады. З гэтага пункту погляду выключна важнае значэньне набываюць тыражы выйгрышаў, якія пачаліся з 15-га мая ў 55-ці пунктах СССР.

Тыражы павінны зьявіцца пачатковым момантам агітацыйнай працы, маючай мэту папулярызаваць пазыку. Тыражы зьяўляюцца найлепшым паказчыкам таго, наколькі дакладна і акуратна Савецкі Ўрад выконвае свае абавязкі перад шырокімі масамі працоўнага сялянства.

Трэба зараз-жа, не адкладаючы, прыступіць да шырокага разтлумачэньня выгад ад пазыкі, а таксама і значэньня тыражу. Неабходна, каб сялянства ня толькі ведала аб тыражу, але і само прымала актыўны ўдзел у яго правядзеньні. Апроч 10-ці сялян, якія будуць уключаны ў тыражную камісію, трэба дабіцца, каб шляхам экскурсій і дэлегацый сялянства наведала тыраж, каб яно пераканалася, з якой дакладнасьцю ён праводзіцца. Што выйгрышы па пазыках ня ёсьць міф, а зусім рэальная справа.

Па сканчэньні тыражу праца ні ў якім выпадку не павінна аслабнуць. Трэба з дню ў дзень даказваць селяніну выгаднасьць захаваньня аблігацый у яго на больш доўгі тэрмін.

Для гэтай працы неабходна скарыстаць усе сілы. Асаблівую ўвагу трэба зьвярнуць на працу шэфскіх таварыстваў і адпускнікоў, якія тысячамі паедуць у вёску.

Толькі ўпартай працай усіх нашых партыйных, савецкіх і грамадзкіх арганізацый мы зможам выправіць нашы недахопы і тым самым замацаваць той аграмадны посьпех, які мы набылі ў справе ўцягненьня сялянскіх зьберажэньняў на сацыялістычнае будаўніцтва нашай краіны.

А. Львоў.

Да прыезду украінскіх песьняроў у Менск.

Украінскія і беларускія песьняры з супрацоўнікамі газэты „Савецкая Беларусь“.

Па Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

ЯК ІДЗЕ САМААБКЛАДАНЬНЕ.

(Па вестках на 15-е мая).

АКРУГІ	Заданьне	Прынята на праведзеных сходах	%% да заданьня	Паступіла	%% да прынятай сумы
Мазырская	210.000	244.690	122,3	200.261	81,8
Віцебская	250.000	251.645	100,7	140.254	55,7
Аршанская	350.000	350.002	100,0	253.640	72,5
Полацкая	190.000	187.721	98,8	64.618	34,4
Гомельская	350.000	319.691	91,3	116.477	36,4
Бабруйская	500.000	410.200	82,0	210.200	51,2
Магілёўская	500.000	409.227	81,8	124.432	30,4
Менская	560.000	425.066	75,9	88.984	18,3
УСЯГО па БССР	2.910.000	2.588.242	88,9	1.198.866	46,3

АДКАЗНЫЯ ПРАЦАЎНІКІ НА ВЁСКУ.

Барысаў. У зьвязку з тым, што некаторыя сельсаветы нядбайна адносяцца да спагнаньня грошы па самаабкладаньні, РВК 20 мая вылучыў 20 адказных працаўнікоў і накіраваў у вёску для тэрміновага спагнаньня грошай.

Сябра Зачыцкага сельсавету Даніловіч Віктар, які пагражаў сялянам і вёў агітацыю сярод іх, каб не плацілі грошай, аддаецца пад суд.

Заданьне, дадзенае з боку АВК па спагнаньні грошай, будзе выканана не пазьней 1 чэрвеня.

НА ПЕРШЫМ МЕСЦЫ.

Барысаў. Лошыцкі сельсавет першы ва ўсім раёне правёў самаабкладаньне ў вёсках на 1438 руб. 34 к. На сёнешні дзень спагнаў 987 руб. 77 кап.

Падарожжа тав. Галадзеда па БССР.

Старшыня СНК БССР тав. Галадзед выехаў у Мазырскую і інш. акругі. У гэтым падарожжы прымаюць удзел рэдактар газэты „Савецкая Беларусь“ т. Кудзелька і Народны Камісар Земляробства т. Прышчэпаў.

ТАВ. ГАЛАДЗЕД У МАЗЫРЫ.

(Ад нашага Мазырскага карэспандэнта).

Сёньня ў Мазыр прыехалі старшыня Савету Народных Камісараў Галадзед, Народны Камісар Земляробства Прышчэпаў і паэта Міхась Чарот.

На вакзале прыехаўшых спаткалі прадстаўнікі акрвыканкому, партыйных і прафсаюзных арганізацый і дэлегацыі рабочых.

Галадзед, вітаючы працоўных Мазыршчыны, зазначыў, што яго прыезд мае на мэце вывучэньне гэтага багатага, але не дасьледванага краю Палесься.

Пяцігадовы плян будаўніцтва.

ВОРША. У пяцігодцы будаўніцтва на Аршаншчыне мяркуецца зрабіць наступнае. Па лініі сельскай гаспадаркі будуць прыняты мерапрыемствы па лепшай апрацоўцы зямлі, машынізацыі, павялічэньні ўраджайнасьці. У сувязі з гэтым будзе пабудаваны цэлы шэраг прадпрыёмстваў па перааапрацоўцы сельска-гаспадарчай сыравіны. Будзе пабудавана 5 механізаваных масларобчых сыраварных заводаў, пладасушылкі, экстрактны завод і цэлы шэраг сельскіх электрастанцый. Будзе пашырана арганізацыя арцеляў, камун і калгасаў і г. д.

У 1929 годзе будзе засеяна 391779 дзесяцін, у 1933 г.—431965, павялічэньне на 12,9 проц. проці гэтага году.

На камунальнае будаўніцтва ў 1928-29 годзе будзе выдана 453 тысячы руб., а ў 32-33 годзе—842 тысячы руб.

На асьвету будзе выдана ў 1928-29 годзе 1.166.703 р., у 1932-33 г. 2.255.685 р. Зарплата школьных працаўнікоў павялічыцца на 25—30 проц.

Як вырасла гаспадарка.

(Савецкая гаспадарка Ліпаў).

Горкая доля была савецкай гаспадаркі Ліпаў (Калінкавіцкі р., Мазырскай акругі) у пэрыяд да жніўня 1927 г., і асабліва цяжкія ўмовы жыцьця 1922-23 г. г., калі кіраўніком быў нейкі Мыко.

Гэты «разумны» гаспадар распрадаў багаты інвэнтар, які застаўся пасьля выехаўшага ўласьніка. Сьведкі былой безгаспадарнасьці—часткі машын валяюцца па шляху Ліпаў—Калінкавічы.

Да жніўня 1927 году, калі гаспадарка была яшчэ вельмі малая, не праводзілася ніякай культурна-асьветнай працы,—у клюбе працякаў дах, панура паглядалі рабочыя, акаляючыя сяляне рабілі патравы, пені не плацілі па 3-4 месяцы.

Невясёлае было жыцьцё, скоса паглядвалі на незасеяную зямлю (якой пуставала з 9 палёў 3-4 поля).

Сяляне на ўсіх сходах патрабавалі ліквідацыі гаспадаркі. Не дапамаглі і грошы трэсту—ня было гаспадара. У жніўні 27 г. кіраўніком быў назначан Г-к.

Адразу мяняецца гаспадарка, гэта асабліва відаць таму, хто бачыў саўгас у мінулым.

Кароў зараз маецца 25, маюцца сродкі яшчэ на 16. Прыбавілася коняй на 6 шт., пастаўлена воўначоска, якая адразу прыцягнула ўсё насельніцтва. Апрацоўка воўны рабілася па 6 кап. за 400 гр., калі прыватнік браў па 16 кап.; гэта прымусіла яго зьнізіць цану.

Лекцыі і гутаркі кіраўніка-аграноме робяць вялікі ўплыў на акаляючае сялянства. Калі што здараецца ў сялян, яны ідуць у саўгас, каб параіцца з кіраўніком, што рабіць. Абсталяваны клюб, наладжана радыё. Усё гэта зьмяніла погляд сялян на саўгас, і тыя сяляне, якія крычалі, што ня трэба саўгасу,—цяпер кажуць іншае. Зараз ёсьць куды пайсьці за парадай, ёсьць з каго ўзяць прыклад.

А. П.

Пякарня працуе, а людзі бяз хлеба.

Пятрыкоў. У гор. Пятрыкове досыць вялікая каапэрацыя, мае больш 6 крам, арцель краўцоў і інш., а ў наступны момант працуе і хлебапякарня. Гарадок мае больш 6 тысяч насельніцтва. Праўленьне спажывецкай каапэрацыі, у зьвязку з адчыненьнем хлебапякарні дало загад не прадаваць нікому мукі, а каб насельніцтва купляла печаны хлеб. Нажаль, пякарня ў дзень выпякае 15 пуд. хлеба, а насельніцтва 6 тысяч. Мукі не прадаюць і прыходзіцца сядзець бяз хлеба. Усё насельніцтва было нездаволена кіраваньнем тав. Чумака—старшыні праўленьня, і 9-V—28 г. раз'юшаныя бабы хацелі яго пабіць.

Калі немагчыма задаволіць насельніцтва печаным, хебам трэба прывезьці мукі ў дастатковай меры, каб ня было недахвату яе.

В.

ПРАЦУ РАСПАЧАЛІ, ЧАКАЕМ ДАПАМОГІ АД САЮЗАУ.

(Слуцак.)

З ліквідацыяй Слуцкай акругі было зьліквідавана і акруговае т-ва. Адраджэньнем працы па т-ву «Прэч Няпісьменнасьць» у раённым маштабе трэба лічыць з лютага бягучага году, калі адбыўся сход прадстаўнікоў розных устаноў г. Слуцку.

На гэтым сходзе было абрана праўленьне. Сход быў склікан з мэтаю арганізаваць раённа-гарадзкое т-ва, для чаго былі запрошаны і прадстаўнікі раёну, але, з прычыны іх няяўкі, удалося арганізаваць толькі гарадзкое таварыства.

За гэты тэрмін гарадзкое т-ва разгарнула сваю працу, трэба лічыць, досыць добра.

Удалося з'арганізаваць 17 ячэек з лікам сяброў 525 чал. Большасьць сяброў унесла ўступны і сяброўскія ўзносы за 3-4 м-цы, так што сабрана каля 70 руб. грошай.

На гэтыя сумы адчынены 2 лікпункты, дзе вядуць працу настаўнікі. З прычыны позьняга адчыненьня лікпунктаў, канец лютага—пачатак сакавіка, прыцягнуць вельмі значны лік слухачоў ня было магчыма.

Як вядома з практыкі мінулых гадоў, найлепшая праца на лікпунктах усюды вядзецца з пачатку навуковага году і слабее якраз у гэтыя месяцы, але ўсё-ж такі, лікпункты працуюць.

Праца па ўцягненьню насельніцтва ў сябры т-ва працягваецца, і штодня лік сяброў павялічваецца.

Калі зьвярнуцца да складу арганізацыі, дык трэба адзначыць, што на захады савету т-ва, па ўступленьні ў склад т-ва, найбольш адклікнуліся настаўнікі школ, вучні, а гэтак сама студэнты настаўніцкіх курсаў і толькі некаторыя саюзы. Праўда, і школы не аднолькава—напрыклад, I і II сямігодкі зусім слаба адгукнуліся і дагэтуль далёка ня ўсе настаўнікі гэтых школ зьяўляюцца сябрамі т-ва, а ўжо каму і ня быць сябрам т-ва «Прэч Няпісьменнасьць», калі не настаўніку.

З саюзамі справа абстаіць гэтак сама ня вельмі добра—сяброў саюзу павінна-б больш быць у арганізацыі, чым ёсьць цяпер.

Праўленьням-жа саюзаў таксама трэба пайсьці насустрэч арганізацыі: ну, хаця-б у сэнсе матар'яльнай дапамогі.

Між іншым, разоў з чатыры старшыня гарсавету т-ва тав. Сярэбранікаў дагаварваўся і ўжо, нават, нібы дагаварыўся з саюзамі будаўнікоў і харчавікоў аб пяцірублёвай штомесячнай дапамове т-ву на мэты ліквідацыі няпісьменнасьці, але калі дайшла справа, каб падпісаць умову, дык і дагэтуль пад тым ці іншым «соусам» ніяк умова не падпісваецца. Што значыць для саюзу 5 руб., тым больш, што гэтыя грошы вызначаны па каштарысу на культсправы саюзу, а сябры іх наведваюць нашы-ж лікпункты,—а для т-ва гэта грошы!

Ня варта, таварышы старшыні саюзаў, далей цягнуць гэту справу—грошы ў вас марынуюцца,—а мы на іх падручнікаў купім для лікпункту.

Але так ці інакш, працу сваю Слуцкае гарадзкое т-ва распачало, будзе працягваць, і мае надзею, што яму ўдасца зрушыць з месца некаторых таварышоў, а гэтаксама і некаторыя ўстановы і тым самым выканаць свае абавязкі.

К. Г.

Праз курсы—на самастойную кіруючую савецкую працу.

За апошнія годы, па дырэктывам партыі і савецкай улады, шляхам выбараў, сотні працоўных жанчын работніц і сялянак вядуць сталую практычную працу ў розных савецкіх установах. І ня толькі ў савецкіх. Працоўная жанчына Савецкай Беларусі заваявала сабе досыць значнае месца ва ўсёй нашай грамадзкай працы; яна досыць актыўны ўдзел прымае ў працы саветаў, выканаўчых камітэтах, каапэрацыі, крэсткомах і розных іншых грамадзкіх арганізацыях. На практычнай працы выкаваліся, загартаваліся шэраг работніц і сялянак. Яны поплеч з грамадзкім работнікам, мужчынай, нясуць адказную і пачэсную працу ў справе сацыялістычнага будаўніцтва. Шмат выкавалася незамянімых грамадзкіх дзеячоў з жанчын пасьля Кастрычнікавае рэвалюцыі ва ўсіх галінах нашай працы. Зразумела, што мы гэтым ня можам задаволіцца. **Нам трэба ўсьлед за адзінкамі падрыхтаваць да савецкай і грамадзкай працы самыя шырокія шэрагі работніц і сялянак усіх нацыянальнасьцяй, ставячы лепшых з іх на адказную, самастойную кіраўнічую працу.** Зьезды жанчын—членаў саветаў, якія адбыліся ў мінулым годзе, паказалі нам, як палітычна вырасла савецкая працоўная жанчына наогул; разам з гэтым на гэтых зьездах адзначалася, што **асноўнай прычынай слабага, недастатковага высоўваньня працоўных жанчын на адказную працу зьяўляецца недастатковая тэхнічная і агульна-культурная пісьменнасьць жаночага актыву.**

Пры сучасных складаных умовах працы саветаў ва ўсіх галінах нашага будаўніцтва ад усіх савецкіх і грамадзкіх працаўнікоў патрабуецца поўнай напружанай энэргіі, палітычнай сьвядомасьці, культурнасьці і тэхнічнай пісьменнасьці.

Таму перад намі паўстала задача,—у шэрагу розных сярэдніх школ, вуз'аў, усякіх іншых курсаў, якія рыхтуюць нам працаўнікоў, прыступіць да сыстэматычнай падрыхтоўкі жанчын для сталай адказнай кіруючай працы.

У мэтах падрыхтоўкі работніц і сялянак—сяброў саветаў да вылучэньня на самастойную кіруючую савецкую работу, падрыхтоўкі іх да актыўнага ўдзелу ў будучых перавыбарах саветаў, прэзыдыум ЦВК пастанавіў арганізаваць з 10 чэрвеня 3-хмесячныя ўсебеларускія курсы жанчын членаў саветаў, колькасьцю на 60 чалавек.

Па сацыяльнаму складу слухачы арганізуемых курсаў разьмяркоўваюцца на 12 работніц, 28 сялянак, 8 батрачак, 8 членаў калхозаў і 4 работніцы саўгасаў. Гэтыя курсанткі будуць знаходзіцца на поўным утрыманьні савецкай дзяржавы: яны забясьпечваюцца кватэрай і харчаваньнем, сродкамі на праезд з курсаў. Апрача таго, працуючыя з іх па найму будуць атрымліваць сваю сярэднюю заработную плату, а тыя, якія не атрымоўвалі ніякай пэнсіі, будуць атрымліваць на курсех па пятнаццаць рублёў у месяц.

На курсы павінны пасылацца выключна жанчыны, выбраныя ў саветы і выканаўчыя камітэты, як знаходзячыяся ў вытворчасьці, гэтак і працуючыя ў савецкіх установах і грамадзкіх арганізацыях на сталай практычнай працы. Усе камандыруемыя на курсы жанчыны павінны ўмець чытаць і пісаць. Вось галоўнейшыя ўмовы для курсантак ўсебеларускіх курсаў жанчын.

Зразумела, што дасягненьне мэтаў, якія стаяць перад курсамі, залежыць раней усяго ад найлепшага падбору кандыдатур. Таму саветы і выканаўчыя камітэты гэтай справе павінны ўдзяліць выключную ўвагу і пасылаць на курсы тых работніц, батрачак і сялянак членаў саветаў, якія найбольш актыўна праявілі сябе на практычнай савецкай і грамадзкай рабоце, якія пасьля сканчэньня курсаў з посьпехам змогуць быць накіраваны на адказную савецкую працу.

Маючы на ўвазе агромністае значэньне правільнага падбору курсантак, якія праз курсы стануць на адказную працу ў савецкіх установах ад сельсавету да цэнтру, трэба на **мясцох прыцягнуць да абмеркаваньня іх савецкія, прафсаюзныя і іншыя грамадзкія арганізацыі.**

Пленумы і прэзыдыумы саветаў і выканаўчых камітэтаў павінны ўсебакова абмеркаваць пасылаемыя кандыдатуры. Вельмі пажадана, каб гэтыя курсанткі, члены саветаў, **будучыя адказныя працаўнікі савецкага і грамадзкага будаўніцтва, былі абгавораны на рабочых сходах і сходах сялянскага актыву па належнасьці.**

Неабходна, каб адпаведныя савецкія органы ў сваіх адносінах на імя курсаў далі поўныя весткі аб сацыяльна-маемасным становішчы, мінулай і сучаснай грамадзкай і савецкай працы, і сваю думку, на якую працу мяркуецца паслаць пасьля сканчэньня курсаў.

Трэба, каб гэтая думка была ня толькі думкай саветаў і выканкомаў, але і самой вылучэнкі на курсы і далейшую працу, і таго актыву працоўнае масы, сярод якога кандыдатка на курсы праводзіла да гэтага часу грамадзкую працу.

Прэзыдыум ЦВК спадзяецца, што саветы і акруговыя і раённыя выканаўчыя камітэты зробяць усё магчымае з свайго боку, каб арганізуемыя пры ЦВК курсы жанчын мелі максымальныя станоўчыя вынікі.

А. ХАЦКЕВІЧ.

Да сьвята вызваленьня ад белапалякаў.

На імя старшыні ЦВК т. Чарвякова паступіла кампазіцыя марша, прысьвечанага вызваленьню Беларусі ад белапалякаў, якую напісаў працаўнік прамысловага прадпрыёмства на Барысаўшчыне т. Іваноў.

Тав. Чарвякоў даў загад накіраваць гэты марш у Белмузтэхнікум на разгляд.

АБАРОНА КРАІНЫ.

Прызыў на перападрыхтоўку начскладу запасу.

Надыходзіць пэрыяд лягернага збору, а разам з ім і чарговая перападрыхтоўка начскладу запасу. Першая чарга прыцягваецца на перападрыхтоўку пры вайсковых часьцях і ўстановах з 31-га мая тэрмінам на 45 дзён.

Асноўнай задачай перападрыхтоўкі зьяўляецца папаўненьне вайсковых ведаў начскладу запасу, якія павінны адказваць сучасным патрабаваньням кадравага камандзіра Чырвонай арміі.

Папоўніць свае вайсковыя веды для таго, каб умець добра кіраваць у баявых абставінах вайсковым злучэньнем ці часьцю, здолець выканаць свае абавязкі, якія зараз ускладніліся, таму што вайсковая справа рухаецца ўперад, зьмяняецца тэхнічнае ўзброеньне часьцей, што для камандзіра запасу зьяўляецца галоўнай справай.

Будучая вайна з капіталістычным ворагам будзе вайной, куды будзе ўцягнута ўсё насельніцтва краіны, і таму ставіць перад грамадзкай арганізацыяй ТДА Авіяхіму задачу азнаямленьня рабочых і сялян з вайсковай справай.

Камандзір запасу павінен быць асноўным працаўніком у гэтай арганізацыі па распаўсюджваньні вайсковых ведаў сярод насельніцтва.

Апроч гэтага, гэты збор больш цесна зьвяжа начсклад запасу з Чырвонай арміяй і дасьць яму магчымасьць самастойна працаваць над вайсковай кнігай у парадку самадзейнасьці.

Да перападрыхтоўкі ў гэтым годзе прыцягваецца начсклад запасу, які не праходзіў перападрыхтоўкі наогул, так і тыя, якія праходзілі да 1925 году ўключна.

Начсклад запасу, які працуе ва ўстановах і прадпрыёмствах і павінен накіравацца на збор, на гэты час аслабаняецца ад сваіх службовых абавязкаў з захаваньнем займаемай пасады і сярэдняга заробку. Гэтым асобам вайсковыя часьці будуць выплачваць толькі розьніцу ў акладзе заробку па армейскай пасадзе.

Беспрацоўныя, сяляне якія займаюцца сельскай гаспадаркай, часовыя сэзонныя рабочыя, саматужнікі адзінкі і вучні (апошнія за вылікам стыпэндыі) здавальняюцца ў поўным размеры сутачнымі грошамі.

У зьвязку з гэтым, ад'яжджаючы на збор, начсклад запасу павінен мець даведку аб службе з указаньнем сярэдняга месячнага заробку, але ня месячнага акладу, аб беспрацоўі, занятках сельскай гаспадаркай, саматужным занятку, а вучні, калі яны адначасова ня служаць, аб атрымліваемай стыпэндыі, што неабходна пры вылічэньні сутачнай узнагароды. Асобы, якія ня маюць пры сабе гэтых дакумэнтаў, здавальняцца сутачнымі грашыма ня будуць.

Зараз трэба паставіць пытаньне перад усімі арганізацыямі і ўстановамі, каб начсклад, які выклікаецца, не затрымліваўся хадайніцтвамі аб немагчымасьці замяніць яго, як было ў мінулы пэрыяд. Адрыў ад працы камскладу запасу на 45 дзён ня можа зрабіць вялікай шкоды ў працы арганізацыі, бо заўсёды можна яго замяніць.

Нежаданьнем вызваліць асобу, якую заклікаюць на перападрыхтоўку, можна прынесьці больш шкоды краіне.

Пры пасылцы начскладу запасу ў гэтым годзе бярэцца цьвёрдая лінія, што начсклад будзе вызваляцца толькі па стану свайго здароўя, а іншыя хадайніцтва аб вызваленьні разглядацца ня будуць. **В. Місьнікоў.**

Праца ў лягерах—экзамен для вайскора.

У № стралковым імя рабочых і служачых Маскоўска-Курскіх чыгунак палку вайскораўская праца заняла належнае месца.

Так, з новага году па 1-е мая выпушчана 5 сьветавых палкавых газэт, 5 вусных, адна юбілейная насьценная газэта, прыстасованая к дню 10-цігодзьдзя Чырвонай арміі і адна шматтыражная к 1-му мая ў ліку 130 экзэмпляраў, якія былі распаўсюджаны па раёнах камплектаваньня палка.

У кожным падразьдзяленьні палка ёсьць ільлічоўкі-насьценныя газэты, якія час ад часу абнаўляюцца.

Усяго вайскораў у палку налічваецца 124 чал. З іх партыйцаў—28, камсамольцаў—56 чал. і беспартыйных—40. З іх чырвонаармейцаў—40 чалавек, малодшага камскладу—52 ч., сярэдняга кампалітскладу—23 і старэйшага—1 чал. Пішучых у друкаваныя газэты—24 вайскоры. За гэты пэрыяд было зьмешчана 120 заметак, якія былі накіраваны імі ў розныя газэты.

На першым месцы—„Чырвонаармейская Праўда», на другім—«Савецкая Беларусь», на трэцім—«Беларуская Вёска».

Нашы недахопы: мала ўцягнута ў вайскораўскую працу чырвонаармейскага маладняку, амаль зусім ня пішуць вайскоры пераменьнікі. З прыходам пераменьнікаў склад вайскораў за лік чырвонаармейцаў значна павялічыцца.

Полк па дасылцы допісаў, ня гледзячы на тое, што зьяўляецца тэрытарыяльным, за зімовы пэрыяд заняў другое месца ў Вайсковай Беларускай Акрузе.

З прыходам у лягеры маладняку 1905 году, залічаных у пераменны склад і пазавайсковае навучаньне, сярод якіх будуць сотні рабкораў і селькораў, апошнія зараз-жа будуць ахоплены вайскораўскімі гурткамі.

Высьвятленьне лягернага жыцьця і вайсковай вучобы як праз ільлічоўкі, так і праз друкаваныя газэты значна павялічыцца. **Вайскор-арганізатар.**

Вучоба ў лягерах на беларускай мове.

У хуткім часе пачынаецца збор пераменьнікаў 1905 г. нараджэньня. Вучоба з пераменьнікамі ў гэтым годзе будзе праводзіцца выключна на беларускай мове. Справа нялёгкая. Пераменьнікі, будучы дапрызыўнікамі, вывучалі вайсковую справу на расейскай мове. Каманды склад у большасьці таксама прапрацоўваў вайсковыя пытаньні на расейскай мове.

Каб не паслабіць вайсковай вучобы з пераменьнікамі ў час збораў, перад камандаваньнем палка і партыйнай арганізацыяй паўстае пытаньне—у першую чаргу правесьці стала беларусізацыю сярод партыйцаў.

Па ротах у ячэйках УсеКП(б) сталіся практычныя пытаньні ў галіне беларусізацыі партыйцаў.

Трэба адзначыць адзін кепскі бок, гэта тое, што ў большасьці гэтыя пастановы парт'ячэек ня выконваюцца. Напрыклад, ячэйка вынесла пастанову аб тым, каб партыйцы ў сваёй штодзённай гутарцы ўжывалі беларускую мову. А на справе—наадварот, ня толькі ў штодзённай гутарцы ня ўжываецца беларуская мова, але і на сходах ня ўсе партыйцы выказваюць свае думкі на беларускай мове.

На гэты бок партарганізацыі патрэбна зьвярнуць увагу.

М. Процька.

г. Чэрвень, № стралк. полк.

Яўка пераменьнікаў забясьпечыць посьпех вучобы.

Сярод кадру імя Маскоўска-Курскіх чыгунак палка падрыхтоўка да выхаду ў лягеры распачалася своечасова. У першую чаргу былі праведзены сэмінары сэкратароў ячэек КП(б)Б. Далей прыступілі да выкананьня загаду па Белдывізіі і акрузе—гэта беларусізацыя ўсяго кампалітскладу палка, бо ў гэтым годзе прыдзецца ў лягерах вучыць моладзь выключна на беларускай мове па ўсіх тых статутах, якія ўжо ёсьць на беларускай мове. Асаблівую ўвагу на беларусізацыю павінны зьвярнуць асобы малодшага камскладу, якія вывучалі статуты на расейскай мове. Затое ўжо цяперашнім курсантам палшколы будзе лёгка таму, што амаль усе прадметы і каманды з першага дню вучобы праводзяцца на беларускай мове.

Зараз праводзяцца сэмінары з апоргамі камсамольскіх груп і наладжваюцца сэмінары вайскораўскіх рэдкалегій. Наладжваюцца заняткі з сярэднім і старэйшым кампалітскладам, сэмінары палітгрупаводаў. Наогул, як і ў кожным годзе, кадр кампалітскладу палка напружана рыхтуецца да летняй працы зьвязанай з вайсковым і палітычным выхаваньнем беларускага маладняка.

Савецкія ўстановы, партыйныя, камсамольскія, прафэсыянальныя арганізацыі і камандзіры запасу павінны памятаць, што набліжаецца вельмі адказная і сур'ёзная праца. Трэба загадзя распачаць падрыхтоўку, каб не зрабіць памылак мінулага году, калі некаторыя пераменьнікі ня ведалі, што яны павінны зьявіцца на збор.

Я. Бароўскі.

Лепш позна, чым ніколі.

(З загатоўчага бязладзьдзя).

Карабейнік—гэта чарадзей для кожнай загатоўчай арганізацыі; гэта яго дапамога выручала ў цяжкія мінуты загатовак...

Карабейнік працаваў для каапэрацыі, для Белдзяржгандлю, для Хлебапрадукту, для розных таварыстваў, а галоўнае — той-жа самы карабейнік праводзіў загатоўку ў адзін і той-жа час для 5 арганізацый. Ня будзем паўтараць тут загатоўчыя кур'ёзы, якія адбываліся з карабейнікамі,—іх арыштоўвалі, адбіралі тавар, патэнты, правы; і той, хто быў больш сільным, той выгрываў...

Зразумела, што пры такім становішчы нельга было наладзіць справу, і Наркамгандаль БССР, урэшце, калі сэзон ужо падыходзіць да канца, «узяўся за розум» і ўстанавіў цьвёрдую лінію ў адносінах да карабейнікаў.

Згодна гэтага, карабейнікі маюць права весьці загатоўкі выключна другаразрадных тавараў, і, галоўнае, карабейнікі маюць права працаваць толькі для аднэй арганізацыі. Гэтая рашучая пастанова Наркамгандлю, akaя вышла з вялікім спазьненьнем, усё-ж такі спыніць карабейную «руплівасьць» некаторых загатоўцаў і прымусіць іх узяцца за справу сваімі сіламі, сваім апаратам.

Такіх тавараў, як пушніна, лён, пяньна, хлебафураж, шчаціна, скурсыравіна, не павінны загатаўляць карабейнікі; гэта спыніць тое бязладзьдзе і пераплаты, якія заўсёды былі пры загатоўцы даных тавараў карабейнікамі.

Позна вышла гэтая пастанова. Але што-ж? Мы ўжо прызвычаіліся гаварыць—«вучымся на памылках» і скажам: «лепш позна, чым ніколі»...**Л. М.**

У ПРЭЗЫДЫУМЕ ЦВК БССР.

17-га мая г. г. пад старшынствам тав. **А. Г. Чарвякова** адбылося чарговае пасяджэньне прэзыдыуму ЦВК. Разам з іншымі пытаньнямі разгледжаны наступныя:

Даклад аб перасяленьні яўрэяў у Біра-Біджанскі раён.

Прэзыдыум ЦВК заслухаў даклад **Белкамзэту** аб перасяленьні яўрэяў у Бірска-Біджанскі раён.

29-га красавіка 1928 г. Саюзным Урадам было пастаноўлена прадставіць Біра-Біджанскі раён на Далёкім Усходзе для засяленьня працоўнымі яўрэямі. Да вынясеньня гэтае пастановы на месца была паслана навуковая экспэдыцыя, якая ў выніках усебаковага аналізу Біра-Біджанскага раёну прышла да вываду, што гэтая мясцовасьць зьяўляецца найбольш спагаднай для засяленьня яўрэямі. Біра-Біджанскі раён налічвае плошчу ў 2.500.000 гэктараў зямлі. На першы час магчыма засяліць каля 10.000 сем'яў на ўжытковых землях; астатнія-ж землі прыдзецца прывесьці ў прыгоднае для вядзеньня сельскае гаспадаркі становішча—шляхам мэліарацыі і іншых агры-культурных мерапрыёмстваў.

Камзэт СССР прыняў рашэньне прыступіць да перасяленьня з 1928 году. Усяго ў гэтым годзе намяркована перасяліць 500 сем'яў, з якіх з БССР 180 сем'яў і 60 чалавек адзіночак. Наогул з БССР падлягала перасяленьню 240 чалавек-хадакоў у 2 тэрміны: палова —у сярэдзіне красавіка і другая палова ў пачатку мая. Белкамзэт паказаны нарад выканаў на 100 проц., пры гэтым з БССР фактычна перасялена нават больш 240 чалавек. Белкамзэт на першы час меў шэраг цяжкасьцяй: яўрэйскае насельніцтва яшчэ хісталася адносна перасяленьня ў гэтую далёкую, мала ёй вядомую, мясцовасьць. Але дзякуючы праведзенай асьветнай рабоце, гэты страх перад новай мясцовасьцю амаль што прайшоў. Па асобных акругах перасяленьне ілюструецца наступнымі данымі: З Менскай акругі пераселена 85 чалавек, Віцебскай—19, Гомельскай—27, Бабруйскай—50, Магілеўскай—37, Аршанскай—19, Менскай—92.

Трэба адзначыць, што імкненьне яўрэйскага насельніцтва да перасяленьня вялікае і паказаныя лічбы не задаволілі ўсіх заявак на перасяленьне.

Адлегласьць Біра-Біджанскага раёну да Масквы складае каля 9.000 кілёмэтраў. Згодна маючыхся зьвестак, перасяленцы ўжо прыбылі на месца, дарога ў сярэднім працягвалася ад 21 да 24 дзён.

Па свайму сацыяльнаму становішчу перасяленцы састаяць, галоўным чынам, з саматужнікаў, беспрацоўных некваліфікаваных рабочых, былых дробных гандляроў і наогул складаюць бядняцкую частку насельніцтва. Перад Белкамзэт'ам у сучасны момант стаіць задача—забясьпечаньне хоць-бы ў некаторай меры застаўшыяся часова ў межах БССР сем'і перасяленцаў.

Навокал дакладу разгарнуліся ажыўленыя спрэчкі. У спрэчках выказаліся т. т. **Ігнатоўскі, Хацкевіч, Рачыцкі, Ашаровіч, Бэйлін, Чарвякоў.**

Прэзыдыум ЦВК па дакладу пастанавіў:

Маючы на ўвазе вялікую цягу яўрэяў да вытворчай працы і немагчымасьць поўнага задавольненьня зямлёй у старых мясцох насяленьня, лічыць, што пастанова ЦВК Саюзу ССР аб перадачы Бірска-Біджанскага раёну Дальняга Усходу для землеўпарадкаваньня яўрэяў вынесена своечасова і будзе садзейнічаць вырашэньню гэтых задач, а таксама дае магчымасьць утварыць у далейшым аўтаномную савецкую яўрэйскую адзінку.

Прэзыдыум ЦВК даручыў усім савецкім органам БССР аказваць падтрыманьне ў правядзеньні гэтае працы. Разам з гэтым Прэзыдыум ЦВК прапанаваў усім савецкім органам, асабліва Белкамзэту і Наркамзему праводзіць і надалей неаслабным тэмпам мерапрыёмствы па землянадзяленьні працоўных яўрэяў у БССР, прымаючы асаблівыя меры да каналізацыі балотных масываў.

Аб правядзеньні нацпалітыкі ў Бабруйскай акрузе.

Прэзыдыум ЦВК прыняў пастанову па дакладу Бабруйскага Акрвыканкому (які быў заслуханы на папярэднім пасяджэньні Прэзыдыуму ЦВК) аб правядзеньні нацпалітыкі ў Бабруйскай акр. Прэзыдыум ЦВК адзначыў, што вынікі працы па правядзеньні беларусізацыі і тэмп яе па акрузе зьяўляюцца нездавальняючымі, асабліва ў гарадох Бабруйску і Жлобіне. У мэтах узмацненьня працы па беларусізацыі савецкіх і грамадзкіх установаў, а таксама ў мэтах большага разьвіцьця працы сярод нацменшасьцяй, Прэзыдыум ЦВК даручыў Бабруйскаму АВК правесьці ў жыцьцё шэраг мерапрыёмстваў, паміж іншым:

а) неадкладна прыняць рашучыя меры да поўнага правядзеньня беларусізацыі ва ўсёй акрузе; б) прыняць рашучыя меры па вывучэньні і ужываньні супрацоўнікамі ўстаноў беларускае мовы; в) павесьці рашучую барацьбу з астаткамі фармальных адносін да беларусізацыі; г) прыняць крокі для большага прасоўваньня ў раёны акругі масавай літаратуры і газэт на беларускай мове; д) узмацніць работу па пераводу на белмову заняткаў сярод дапрызыўнікаў, а таксама і пазашкольнай работы сярод беларусоў у вайсковых частках; е) узмацніць працу нацыянальных саветаў, арганізаваўшы навакол іх актыў з батракоў і беднаты.

У мэтах палепшаньня культурна-асьветнага абслугоўваньня працоўнага насельніцтва Бабруйшчыны, Наркамасьветы даручана ў бліжэйшы час накіраваць у Бабруйскую акругу беларускі дзяржаўны тэатр.

Нацкамісіі ЦВК даручана, у мэтах паскарэньня тэмпу правядзеньня беларусізацыі, заслухаць у бліжэйшы час плян працы Бабруйскай Акруговай Нацыянальнай Камісіі.

Пра зьмену арт. 27 „Палажэньня аб лясох мясцовага значэньня і аб вядзеньні гаспадаркі ў іх".

Прэзыдыум ЦВК зацьвердзіў закон пра зьмену артыкулу 27 «Палажэньня аб лясох мясцовага значэньня і аб вядзеньні гаспадаркі ў іх». Згодна новай рэдакцыі арт. 27 Палажэньня, канфіскаваны пры лесапарушэньнях у лясох мясцовага значэньня лес, а таксама карнявая каштоўнасьць перадаюцца ў даход дзяржаўнага бюджэту, а штрафныя сумы, накладзеныя ў адміністрацыйным парадку за лесапарушэньні, ідуць у даход мясцовага бюджэту.

Пра зьмену і дапаўненьне Зямельнага Кодэксу БССР.

Прэзыдыум ЦВК, у выкананьне пастановы VIII Усебеларускага Зьезду Саветаў аб спрашчэньні земляўпарадчага працэсу, як з тэхнічнага, гэтак і з юрыдычнага боку, зацьвердзіў закон пра зьмену і дапаўненьне Зямельнага Кодэксу БССР. Новы закон значна спрашчае земляўпарадчы працэс.

Пра парадак выданьня акруговымі і раённымі выканаўчымі камітэтамі і гарадзкімі саветамі абавязковых пастаноў і пра накладаньне пакараньняў за іх парушэньне.

Прэзыдыум ЦВК зацьвердзіў закон пра парадак выданьня акруговымі і раённымі выканаўчымі камітэтамі і гарадзкімі саветамі абавязковых пастаноў і пра накладаньне адміністрацыйных пакараньняў за іх парушэньне.

У гэтым законе дасканала вызначаны тыя правы, якія маюць выканкомы і гарсаветы ў справе выданьня абавязковых пастаноў, а таксама і накладаньня пакараньняў за іх парушэньне. Гарадзкім саветам акруговых гарадоў у паказанай галіне дадзены аднолькавыя правы з акрвыканкомамі, а гарадзкім саветам неакруговых гарадоў аднолькавыя правы з райвыканкомамі.

Аб масавай рабоце гарадзкіх саветаў.

Прэзыдыум ЦВК зацьвердзіў цыркуляр да ўсіх выканаўчых камітэтаў і гарадзкіх саветаў аб мерах да ўзмацненьня і палепшаньня работы гарадзкіх саветаў.

Гэты цыркуляр пасылаецца мясцом у тэрміновым парадку.

Наркам РСІ даручана прасачыць за перадачай выканаўчымі камітэтамі гарадзкім саветам гарадзкіх прадпрыемстваў і маёмасьці, у мэтах замацаваньня за гарсаветамі ролі самастойнае гаспадарчае адзінкі.

3-ці Ўсебеларускі Зьезд інжынэрна-тэхнічных працаўнікоў.

(Вячэрняе пасяджэньне 19 мая).

— За час ад апошняга зьезду,—кажа т. Каплан, мы маем значныя зьмены як у структуры, так і ў складзе інж.-тэхн. сэкцыі: з 1556 чалавек наша сэкцыя вырасла да 3500 чал.

Далей т. Каплан коратка абмаляваў разьвіцьцё нашага будаўніцтва за апошнія 2 гады, а таксама зазначыў на задачы, якія стаяць перад усёй сэкцыяй у цэлым і абвяшчае зьезд адчыненым.

Абіраецца прэзыдыум з 9 асоб, у які ўвайшлі т. т. Каплан, Ісаеў, Карп і інш.; абраны таксама сакратарыят, мандатная камісія і пад воплескі ўсёй залі ў прэзыдыум абіраюцца **Старшыня ЦВК БССР тав. Галадзед і Старшыня Дзяржпляну тав. Карклін.**

Зацьвярджаецца парадак дню, рэглямант, пасьля чаго з вялікай увагай зьезд заслухоўвае прывітаньне Старшыні СНК БССР тав. Галадзеда.

У гэты-ж вечар зьезд прыступіў да працы. Першым заслухоўваецца справаздача Беларускага Міжсаюзнага Бюро інжынэраў і тэхнікаў.

Зараз інжынэрна-тэхнічная сэкцыя ў сваім складзе мае 3500 чал., якія аб'ядноўваюцца 14 сэкцыямі. Рост членаў ішоў як за рахунак узбуйненьня БССР, так і дзякуючы больш поўнаму ахопу сэкцыямі інжынэрна-тэхнічных працаўнікоў. Па адукацыі з агульнага ліку—23,3 проц. з вышэйшай асьветай, 45,5 проц. з сярэдняй і 31,2 проц.—практыкі.

Досыць вялікае месца ў працы Беларускага Міжсаюзнага Бюро займалі тарыфна-бытавыя пытаньні. Бел. МБІТ прыняла вельмі актыўны ўдзел у працы камісіі па паляпшэньню быту спэцыялістаў. У выніку ў бюджэце 1927-28 г. ёсьць асыгнаваньне ў 39.000 руб. на палепшаньне становішча спэцыялістаў сельскай і лясной гаспадаркі.

Трэба адзначыць, што ёсьць некаторыя дасягненьні і ў пытаньнях аплаты працы спэцыялістаў,—удалося значна палепшыць умовы аплаты аграномаў. Наогул, сярэдняя месячная стаўка па асобных спэцыяльнасьцях хістаецца ад 85 да 212 руб.

Прымала Бел. МБІТ удзел і ў прапрацоўцы плянавых пытаньняў: дадзена заключэньне аб 5-гадовым пляне будаўніцтва жылсаюзу, па палажэньні аб мясцовых фінансах, па праэкту правіл крэдытаваньня ільноў і інш. Сэкцыі саюзаў таксама ўдзялялі ўвагу плянавым пытаньням,—к прыкладу, сэкцыю дрэваапрацоўчнікаў прапрацавала заключэньне па праэкту пераабсталяваньня прадпрыёмстваў Лесбелу ў Мазыры і шэраг іншых.

У вытворчых і эканамічных нарадах і камісіях па прадпрыемствах інж.-тэхн. працаўнікі пачалі прымаць актыўны ўдзел. Лясная сэкцыя адзначае, што за год у сярэднім на 1 лясьніцтва прыходзіцца па 3 вытворчых нарады. Сэкцыі мэталістаў, аграномаў, земляўпарадкавацеляў, чыгуначнікаў і іншыя таксама адзначаюць на рэгулярны ўдзел у вытворчых камісіях і нарадах сяброў сэкцый.

Тав. Каплан у сваім дакладзе абмаляваў дасягненьні і недахопы ва ўсіх галінах працы інжынэрна-тэхнічных сэкцый як у цэнтры, так і на мясцох.

Наогул, трэба адзначыць, што за апошнія 2 гады ў працы інжынэрна-тэхнічных сэкцый Беларусі вызначыўся поўны зьдзьвіг у бок больш правільнай арганізацыі работы і больш поўнага ўцягненьня сэкцый і паасобных інжынэрна-тэхнічных працаўнікоў у агульна-саюзную работу.

У заключэньне тав. Каплан указаў на тыя вялікія задачы, якія стаяць перад інж.-тэхн. працаўнікамі ўсяго Саюзу і ў прыватнасьці БССР.

Тэлеграма.

Масква, Вярхоўны Суд, грамадзкаму абвінаваўцу Шэйну.

3-ці Ўсебеларускі зьезд інжынэраў і тэхнікаў выказвае сваё глыбокае абурэньне супроць дзейнасьці групы інжынэраў і тэхнікаў, працаваўшых у Данбасе на карысьць замежнага капіталу і контр-рэвалюцыі.

Зьезд патрабуе суровай кары здраднікам сацыялістычнага будаўніцтва.

ПРЭЗЫДЫУМ ЗЬЕЗДУ.

ВЫДАВЕЦКІЯ ПЛЯНЫ І ПАТРЭБЫ ЖЫЦЬЦЯ.

I.

Беларускае Дзяржаўнае Выдавецтва распачало складаньне пяцігадовага пэрспэкцыйнага выдавецкага пляну. Праца гэта каштоўная і цікавая ня толькі для БДВ і ўстаноў, якія непасрэдна ім кіруюць. Беларуская савецкая грамадзкасьць павінна быць зацікаўлена ў гэтым пытаньні ня менш самога БДВ. Таму асьвятленьне ў друку шэрагу пытаньняў, зьвязаных са складаньнем пэрспэкцыйнага пляну, зараз надзвычайна неабходна. Пры належным абмеркаваньні можна будзе больш поўна ўлічыць недахваты выдавецкай справы і выявіць задачы, якія стаяць перад намі ў галіне выданьня кніг.

Сёлетні год трэба лічыць пераломным у працы БДВ.

Першы пэрыяд выдавецкай дзейнасьці на Беларусі ахапляе час, які можна лічыць арганізацыйным. Ён працягваецца да 1924 году, калі пасьля аб'яднаньня выдавецтваў „Савецкая Беларусь" і «Белтрэстдрук» было створана БДВ.

Другі пэрыяд—гэта дзейнасьць БДВ спачатку яго арганізацыі па сёлетні год. Ён характарызуецца плянавасьцю як у выдавецкай справе, так і ў распаўсюджваньні кніжкі. Выдавецкая справа пераважна, з пачатку арганізацыі БДВ, згрупавалася ў адным месцы і гэта ў некаторым сэнсе мела свае добрыя вынікі ў параўнаньні з ранейшым часам.

На працягу апошніх 5 год Выдавецтва садзейнічала вырашэньню тых задач, якія стаялі перад намі ў галіне культурнага будаўніцтва. Галоўнымі з іх былі: **стварэньне беларускай школы, разьвіцьцё беларускай мастацкай літаратуры, палітычнае выхаваньне шырокіх колаў рабочых і сялян.** Усе гэтыя задачы былі надзвычайна важнымі і ня зусім лёгкімі. Да Кастрычніка мы ня мелі беларускай школы, а беларуская літаратура ня мела ніякіх умоў для свайго разьвіцьця. Слабасьць і распыленасьць рабочае клясы, адсутнасьць глыбокага рабочага руху вымагалі асаблівай напружанасьці сіл, каб у справе палітычнага выхаваньня мас мець належныя посьпехі.

Ва ўсіх гэтых задачах роля друкаванага слова—кніжкі—набывала вялізнае значэньне. Ня маючы ніякага ранейшага вопыту, трэ' было стварыць беларускія падручнікі. Інакш пытаньне аб беларускай школе магло застацца толькі разважаньнем, нікога да нічога не абавязваючым. І можна сказаць, у меру матар'яльных сродкаў БДВ гэту задачу выконвала.

Ня дрэнна ідзе справа і з выданьнем беларускай мастацкай літаратуры. Крыху горш абстаіць справа з выданьнем масавай літаратуры для сялян і палітычнай. Калі ў справе слабага выданьня сялянскай літаратуры ёсьць віна БДВ, то ў справе слабога выданьня палітычнай літаратуры, як кажуць, вінаваты «независящие обстоятельства».

Лічбы за апошнія 2 гады лепш усяго гавораць за тое, у якіх галінах БДВ мае посьпехі, а ў якіх адстае.

Посьпехі БДВ, не беручы лічбаў выданьняў на мовах нацменшасьцяў, больш усяго вызначаюцца ў выданьні падручнікаў, мастацкай літаратуры, сялянскай, ленінскай і дзіцячай (тры апошніх галіны толькі ў сёлетнім годзе).

Іншыя галіны, як літаратура па сельскай гаспадарцы, перакладная мастацкая літаратура з замежных моваў, навуковая літаратура,—гэтыя галіны ня маюць належнага разьвіцьця ў працы БДВ.

II.

Новы пэрыяд дзейнасьці БДВ пачынаецца з пабудовай пяцігадовага пэрспэкцыйнага пляну. Таму, нам здаецца, будзе правільным, калі мы выкажам пажаданьне, каб у пяцігадовым пляне атрымалі далейшае разьвіцьцё тыя галіны, у якіх БДВ пасьпяхова працавала і былі ўлічаны запатрабаваньні, што да гэтага часу ў нашых выданьнях абміналіся.

Рост народнай гаспадаркі і тыя задачы, якія вынікаюць на падставе гэтага росту—абумоўліваюць далейшую працу БДВ.

Індустрыялізацыя, рэканструкцыя прамысловасьці на новай тэхнічнай базе, перабудова сельскай гаспадаркі (калектывізацыя) прымушаюць БДВ праводзіць сваю працу адпаведна з гэтымі галоўнымі задачамі. Праца БДВ набывае яшчэ большае значэньне ў сувязі з ажыцьцяўленьнем лёзунгу культурнай рэвалюцыі.

Мы павінны як мага хутчэй ліквідаваць няпісьменнасьць. У краіне, дзе 59 проц. няпісьменных, больш як выразна стаіць задача ліквідацыі няпісьменнасьці.

БДВ павінна ўлічыць у сваім пэрспэкцыйным пляне неабходнасьць ліквідацыі няпісьменнасьці і абслугоўваньне кнігай ліквідаваўшых няпісьменнасьць у першую чаргу.

Працэс будаўніцтва беларускай школы толькі разгортваецца.

Школа павінна з кожным годам расьці ўсё больш і больш.

Адгэтуль справа выданьня падручнікаў на падставе вопыту мінулага—ёсьць актуальнейшая справа. Для першага канцэнтру сямігодкі мы маем падручнікі, для старэйшых груп сямігодкі падручнікаў яшчэ не хапае. Мала падручнікаў на беларускай мове і для розных відаў тэхнікумаў. Беларусізацыя Вузаў па крысе ідзе наперад. Усё гэта ставіць у абавязак БДВ даць на працягу наступных пяці гадоў падручнікі як для пачатковых школ і тэхнікумаў, так і для Вузаў. Інакш справа будаўніцтва як ніжэйшай, так сярэдняй і вышэйшай школы будзе кульгаць. А наконт беларусізацыі Вузаў няма чаго і гаварыць. Бо нельга ісьці наперад у справе беларусізацыі, калі ўсе падручнікі не на беларускай мове. Пры гэткіх умовах увесьці ў быт студэнцтва родную мову вельмі цяжка.

Разьвіцьцё беларускай мастацкай літаратуры застаецца нязьменнай задачай вялікай важнасьці. Калі зараз мы можам раіць чытачу беларускую мастацкую кніжку—гэта дасягненьне. Але гэтага мала. Кадры культурнай моладзі шпарка растуць, патрабаваньне на літаратуру на роднай мове з кожным годам павялічваецца. Выбар беларускай мастацкай кніжкі, аднак, абмежаваны. Таму, друкуючы ўсё, што ёсьць каштоўнага з беларускай мастацкай літаратуры—мы павінны хутчэй распачаць выданьне мастацкіх твораў з іншых моваў у перакладзе на беларускую. У першую чаргу лепшых пралетарскіх твораў з расейскай і украінскай мовы. У другую чаргу—клясыкаў з усіх моваў.

Магчыма будуць погляды, што беларусам можна карыстацца мастацкай літаратурай на расейскай мове. Такія погляды, аднак, зусім памылковыя. Калі гэта крыху правільна да старэйшых пакаленьняў, дык зусім няверна ў адносінах да маладзейшых. А што карыстацца толькі беларускай мастацкай л і т а р а т у р а й немажліва, лепшым доказам можа служыць размах у выданьні замежнай мастацкай літаратуры на расейскай мове. Пры ўсім багацьці расейскай літаратуры (як старай, так і новай) выдавецтва РСФСР і іншыя абагачаюць кніжны рынак тысячамі назваў замежных мастакоў слова. Праўда, сярод гэтых выданьняў шмат непатрэбных, часамі нават шкодных. Але, выкарыстаўшы вопыт расейскіх выдавецтваў, мы такіх памылак лёгка пазбавімся.

Усе закранутыя моманты дакраналіся, галоўным чынам, тых галін, у якіх беларуская кніжка зрабіла некаторыя посьпехі.

Новы пэрыяд больш складаны, чым ранейшы. Абумоўлены пэўнымі гаспадарчымі задачамі, ён вымагае ад БДВ большае шырыні яго выдавецкіх праграм. Паўстае пытаньне аб выданьні літаратуры, зьвязанай з размаітымі галінамі народнай гаспадаркі. Лёзунг культурнай рэвалюцыі абавязвае БДВ больш шырока адгукнуцца на запатрабаваньні рабочых і сялянскіх гушчаў. Паглыбленьне палітычнага выхаваньня мас і беларусізацыі партыйных і камсамольскіх арганізацый, як ніколі высоўвае пытаньне аб палітычнай літаратуры на беларускай мове. З гэтымі задачамі аднаму БДВ будзе цяжка справіцца. Рацыянальны падзел працы паміж БДВ і іншымі выдавецтвамі, бязумоўна, неабходны.

III.

Акрамя БДВ на Беларусі ёсьць яшчэ некалькі выдавецтваў. У большасьці гэта ведамсьцьвенныя выдавецтвы. Найбольш патрэбным з апошніх трэба лічыць выдавецтва Наркамзему.

На вялікі жаль, гэта выдавецтва існуе больш юрыдычна, чым фактычна. У ранейшых артыкулах нам даводзілася падкрэсьліваць, што становішча выдавецтва Наркамзему варта жалю. А між тым, у нашых варунках, у краіне, дзе сельская гаспадарка пакуль пераважае, такое выдавецтва павінна было-б стаць на пэўнай вышыні.

У РСФСР, дзе выдавецтваў як дзяржаўных, так і прыватных налічваецца некалькі дзесяткаў, выдавецтва Наркамзему «Новая Деревня» на кніжным рынку займае пэўнае сталае месца. Падобнае выдавецтва ва ўмовах Беларусі павінна набыць яшчэ большую вагу. Зараз, пры складаньні пяцігадовага пляну, зусім дарэчы паставіць пытаньне аб тым, каб выдавецтва Наркамзему БССР існавала ня толькі на паперы, але і прыступіла да выкананьня задач, якія перад імі стаяць.

Існаваньне і пашырэньне працы выдавецтва Наркамзему патрэбна па наступнай прычыне. БДВ ня можа справіцца з абслугоўваньнем кніжкай у розных галінах сельскай і лясной гаспадаркі. Выдавецтва Наркамзему, якое кіруе разьвіцьцём сельскай гаспадаркі, можа зрабіць гэта з посьпехам. Яно хутчэй улічыць запатрабаваньні сялянства на спэцыяльную літаратуру, згрупуе вакол сябе патрэбных спэцыялістаў-аўтараў праз працаўнікоў Наркамзему на пэрыфэрыі хутчэй прасуне кніжку да сялянства. БДВ таксама павінна выдаваць спэцыяльную літаратуру ў розных галінах народнай гаспадаркі, але ў справе сельскай і лясной гаспадаркі яно можа толькі дапаўняць працу выдавецтва Наркамзему. Усе гэтыя моманты трэба прыняць пад увагу, складаючы пяцігадовы выдавецкі плян. **Выдавецтва Наркамзему павінна існаваць, належным чынам фінансавацца, павінна мець свае сталыя выдавецкія пляны.** Апошнія павінны быць узгоднены з плянам БДВ, каб ня было часамі лішняй роўналежнасьці. Калі ня будуць гэтыя м е р а п р ы ё м с т в ы праведзены ў жыцьцё, мы і ў наступныя гады будзем мець выпадкі, што праца нашых выдавецтваў ня будзе адпавядаць актуальным гаспадарчым задачам.

IV.

Звычайна выдавецкія пляны БДВ распрацоўваліся выдавецтвам і зацьвярджаліся Наркамасьветы. Практыка на працягу апошніх пяці гадоў гаворыць за тое, што поўнага ўлічэньня запатрабаваньняў розных галін культуры і гаспадаркі ў гэтых плянах ня было. Вынікам такога становішча было тое, што БДВ ня выконвала часамі такіх элемэнтарных абавязкаў, якія, нават пры яго абмежаваных матар'яльных сродках, магло выканаць. Прыкладам можа служыць адсутнасьць літаратуры пра калектывізацыю ці мэліарацыю. Колькі месяцаў пасьля апошняга партзьезду гутарым пра калектывізацыю, будуем калектывы, а вось кніжкі ніяк ня можам выдаць. Ды ня толькі кніжкі, а нават статутаў арцеляў і камун няма. Такіх прыкладаў можна прывесьці сотні. Яны гавораць аб тым, што сыстэму пабудовы выдавецкіх плянаў трэба неяк зьмяніць.

Наркамасьветы можа добра ўлічыць патрэбу ў падручніках, папулярнай палітычнай літаратуры, мастацкай літаратуры. Але ўлічыць запатрабаваньні ў літаратуры па гаспадарчых пытаньнях—яму будзе цяжэй. Таму **неабходна, каб пры пабудове выдавецкіх плянаў БДВ мела ў сябе заяўкі ад усіх Наркаматаў і ўстаноў, зацікаўленых у выданьні пэўнай літаратуры.** Плян пабудовы на падставе такіх заявак будзе больш грунтоўным, больш адпавядаць жыцьцю.

V.

У гэтым артыкуле мы ня ставілі сваёй мэтай ахапіць усе пытаньні, зьвязаныя з пабудовай выдавецкага пляну. Мы мелі на мэце даць найбольш важныя, па нашай думцы, заўвагі. Яны складаюцца сьцісла з наступнага:

1) У справе пабудовы пяцігадовага выдавецкага пляну павінны быць зацікаўлены ня толькі БДВ і Наркамасьветы, але ўсе кіруючыя ўстановы і арганізацыі, а таксама савецкая грамадзкасьць.

2) Будуючы пяцігадовы выдавецкі плян неабходна ўлічыць як патрэбы асьветы, разьвіцьця беларускай літаратуры, так і асабліва патрэбы ў кніжцы на розных галінах гаспадаркі.

3) Лёзунг культурнай рэвалюцыі мусіць знайсьці ў выдавецкім пляне шырокае ажыцьцяўленьне.

4) Задачы стварэньня вышэйшых форм культуры і задачы абслугоўваньня шырокіх рабочых і сялянскіх мас павінны знайсьці гарманічнае злучэньне.

5) У мэтах больш поўнага абслугоўваньня кнігай патрэб сельскай гаспадаркі—разгарнуць працу выдавецтва Наркамзему, адпусьціўшы апошняму патрэбныя сродкі. Выдавецкі плян Наркамзему ўзгадніць з выдавецкім плянам БДВ, у мэтах зьнішчэньня раўналежнасьці ў працы і больш карыснага разьмеркаваньня працы.

6) Усе зацікаўленыя ўстановы і арганізацыі павінны даць БДВ свае заяўкі на пэўную колькасьць друкаваных аркушаў, па пытаньнях, якія іх цікавяць. Гэта дасьць магчымасьць больш поўна ўлічыць патрэбы ў друкаваным слове па асобных галінах як культурнага, так і гаспадарчага будаўніцтва.

АЛЕСЬ АДАМОВІЧ.

Ад рэдакцыі:

Друкуючы артыкул т. Адамовіча, рэдакцыя зьвяртаецца да ўсіх зацікаўленых устаноў і асоб выказацца на старонках газэты па закранутых пытаньнях.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ УРАДУ БССР.

Постанова СНК БССС
пра ахову лясоў.

Савет Народных Камісараў БССРastaнаўляе:

1. Забараніць у дзяржаўных лясох без належнага пісьмовага дазволу:

а) высякаць лес наогул і ў паасобку ня ў тым месцы, якое вызначана ў лесасечным білеце;

б) вывозіць з лесу буралом і валежнік;

в) зьдзіраць бярэсту, лыка, луб і дубільную кару;

г) гнаць смалу, дзёгаць, выпальваць вугаль;

д) праводзіць дарогі, скарыстоўваць лясную плошчу для складаў;

е) ставіць вульлі, касіць сена і д. т. п.

Увага 1. Для зьбіраньня ў дзяржаўных лясох грыбоў, ягад, моху, лісьця, лясное падсьцілкі, а таксама драўнага насеньня для лесакультурнае працы пісьмовага дазволу лясьнічага ня трэба.

Увага 2. Лясьнічыя могуць дазволіць падбіраць у дзяржаўных лясох гальлё і сукі.

2. Забараніць у дзяржаўных лясох:

а) ламаць дрэвы і псаваць іх насечкамі, падсечкамі і інш.;

б) зьнішчаць, псаваць і пераносіць капцы, якія вызначаюць межы кварталаў, лесасек і інш.;

в) раскладаць агонь у час з 1-га мая да 1-га кастрычніка.

3. Калі драўніна, атрыманая з лясоў дзяржаўнага альбо мясцовага значэньня для скарыстаньня на свае патрэбы ў натуры, будзе прададзена без дазволу, то з вінаватага спаганяецца праз суд розьніца паміж тэй сумай, якую ён заплаціў за лес, і таксамай каштоўнасьцю з гандлёвай надбачай.

Калі драўніна затрымана да продажу, то яна адбіраецца і паступае ў распараджэньне адпаведнага зямельнага органу.

Калі-ж суд выявіць, што, атрымоўваючы драўніну нібы для скарыстаньня на свае патрэбы ў натуры, вінаваты меў на мэце прадаць яе, то вінаваты, апроч таго, прыцягваецца да адказнасьці паводле артыкулу 187 Крымінальнага Кодэксу.

Асоба, якая купляе драўніну, ведаючы, што яна атрымана прадаўцом для скарыстаньня на свае патрэбы ў натуры, прыцягваецца да адказнасьці паводле артыкулу 139 Крымінальнага Кодэксу, прычым купленая драўніна ад яго адбіраецца і паступае ў распараджэньне адпаведнага зямельнага органу.

Увага. Драўніна, незаконна здабытая ва ўсіх выпадках, адбіраецца і паступае ў даход дзяржавы, а вінаватыя прыцягваецца да адказнасьці паводле артыкулу 99 Крымінальнага Кодэксу.

4. Продаж драўніны дазваляецца, калі ў дакуманце, на падставе якога яна набыта, паказана, што драўніна куплена з таргоў на агульных падставах з дазволам на продаж альбо прызначана для мэханічнай ці хэмічнай перапрацоўкі саматужна-прамысловаю каапэрацыяй ці паасобнымі саматужнікамі.

5. Пасьба жывёлы ў дзяржаўных лясох дазваляецца паводле дагавору мясцовага насельніцтва з лясьніцтвам на падставе спэцыяльнага білету.

6. Забараняецца пасьвіць жывёлу:

а) на плошчах лясных рассаднікаў і плянтацый;

б) на дзялянках, на якіх пасеяны ці пасаджаны лес;

в) на лесасеках, палянках і прагалінах, прызначаных для натуральнага аднаўленьня лесу;

г) на выпаленых мясцох;

д) у маладняках;

е) на дзялянках, прызначаных для паступовых насенна-лесасечных высечак;

ж) у заказьніках і ў лясох, што зьяўляюцца помнікамі прыроды;

з) на плошчах задзярнелых альбо паўзадзярнелых пяскоў.

7. Калі паказаныя ў артыкуле 6 плошчы знаходзяцца сярод месц пасьбы альбо граніча́ць з імі, то лясьніцтва заключае дагавор на пасьбу толькі пасьля таго, як уласьнікі жывёлы паводле паказаньняў і пад наглядам лясной адміністрацыі і варты агародзяць гэтыя плошчы альбо заплацяць лясьніцтву патрэбную для агарожы суму.

Матар'ял на загарадзі выдаецца лясьніцтвам бясплатна па лесасечных білетах. Зьнішчаць загарадзі забараняецца.

8. За шкоду лясам ад пасьбы жывёлы адказваюць уласьнікі жывёлы.

9. На асоб, якія пасуць жывёлу без заключэньня дагавору з лясьніцтвам, бяз білету, у забароненых мясцох альбо зрабілі ў лесе патраву, накладаецца ў адміністрацыйным парадку штраф да ўстаноўленых таксах.

10. Калі ў лясох зроблена шкода паасобнымі грамадзянамі на суму да трох рублёў, то лясная адміністрацыя і варта маюць права спаганяць з вінаватых гэтую суму ў адміністрацыйным парадку. Разьмер шкоды вызначаецца паводле ўстаноўленых такс.

Пастановы, выданыя ў парадку гэтага артыкулу, могуць быць абскарджаны на працягу трох дзён у сельскі савет, рашэньне якога зьяўляецца канчатковым.

Старшыня СНК БССР **М. Галадзед.**
Кіраўнік Спраў СНК і Эканамічнай Нарады БССР **М. Мароз.**
г. Менск. 23 красавіка 1928 г.

Постановление СНК БССР
об охране лесов.

Совет Народных Комиссаров БССР постановляет:

1. Запретить в государственных лесах без соответствующего письменного разрешения:

а) вырубать лес вообще и в частности не в том месте, которое указано в лесосечном билете;

б) вывозить из лесу бурелом и валежник;

в) сдирать бересту, лык, луб и дубильную кору;

г) гнать смолу, деготь, обжигать уголь;

д) проводить дороги, использовывать лесную площадь для складов;

е) ставить улья, косить траву и т. д.

Примечание 1. Для собирания в государственных лесах грибов, ягод, мха, листьев, лесной подстилки, а также древесного семени для лесокультурной работы письменного разрешения лесничего не требуется.

Примечание 2. Лесничие могут разрешать собирать в государственных лесах хворост и сучья.

2. Запретить в государственных лесах:

а) ломать деревья и портить их надсечками, падсечками и. т. п.

б) уничтожать, портить и переность знаки, которые определяют границы кварталов, лесосек и др.;

в) разводить огонь в период с 1 мая до 1 октября.

3. Если древесина, полученная из лесов государственного или местного значения с целью использования для своих нужд в натуре, будет продана без разрешения, то с виновного взыскивается судом разница между той суммой, которую он заплатил за лес, и таксовой стоимостью с торговой надбачей.

Если же древесина задержана до продажи, то она изымается и поступает в распоряжение соответствующего земельного органа.

Если же суд установит, что, получая древесину як-бы для своих нужд и нужд в натуре, виновный имел в виду продать ее, то виновный кроме того привлекается к ответственности по ст. 187 Уголовного Кодекса.

Лицо, которое покупает древесины зная, что она получена продавцом с целью использования для своих нужд в натуре, привлекается к ответственности по ст. 139 Уголовного Кодекса при чем купленная древесина от него изымается и поступает в распоряжение соответствующего земельного органа.

Примечание: Древесина незаконно добытая во всех случаях изымается и поступает в доход государства, а виновный привлекается к ответственности по ст. 99 Уголовного Кодекса.

4. Продажа древесины допускается, если в документе, на основании которого она приобретена, указано, что древесина куплена с торгов на общих основаниях с разрешением на продажу или предназначена для механической или химической переработки кустарно-промысловой кооперацией или отдельными кустарями.

5. Пастьба скота в государственных лесах допускается согласно договору местного населения с лесничеством на основании специального билета.

6. Запрещается пасти скот:

а) на площадях лесных рассадников и плантаций:

б) на делянках, на которых засеян или посажен лес;

в) на лесосеках, полянках и прогалинах, предназначенных для естественного лесовозобновления;

г) на выжженых местах;

д) в молодняках;

е) на участках, отведенных для постепенных семянолесосечных рубок;

ж) в заповедниках и в лесах, являющихся памятниками природы;

з) на площадях задернелых или полузадернелых песков.

7. Если указанные в ст. 6 площади находятся среди пастбищных мест или граничат с ними, то лесничество заключает договор на пастьбу только после того, как собственники скота согласно указаний и под наблюдением лесной администрации и стражи огородят эти площади или уплатят лесничеству необходимую для огорожения сумму.

Материал для изгороди выдается лесничеством бесплатно по лесосечным билетам. Разрушать изгороди запрещается.

8. За вред, причиненный лесу от пастьбы скота, отвечают собственник скота.

9. На лиц, которые пасут скот без заключения договора с лесничеством, без билета, в запрещенных местах или произвели в лесу потраву, накладывается в административном порядке штраф по установленным таксам.

10. Если в лесах произведено повреждение отдельными гражданами на сумму до трех рублей, то лесная администрация и стража имеют право взыскивать с виновных эту сумму в административном порядке. Размер вреда определяется по установленным таксам.

Постановления, вынесенные в порядке настоящей статьи, могут быть обжалованы в трехдневный срок в сельский совет, решение которого является окончательным.

Председатель СНК БССР **Н. Голодед.**
Управляющий Делами СНК и Эконом. Совещания БССР **М. Мороз.**
г. Минск. 23-го апреля 1928 г.

ПАМЯШКАНЬНЕ ЦЫРКУ.	Сёньня і штодня ад 10-й г. раніцы да 11-й г. веч. адкрыта **ЗООВЫСТАЎКА ЖЫВЫХ ЗЬВЯРОЎ.** Кармленьне зьвяроў а 8-й гадз. вечара.
КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА».	Толькі тры дні будзе дэманстравацца баявік **„ТРЫПОЛЬСКАЯ ТРАГЭДЫЯ"**
КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА".	З 22 мая—прыключэнская пастаноўка **„НАЧНЫ ЭКСПРЭС".** У гал. ролі Гары Піль. Штодня 3 сэансы. Пачатак 1-га сэансу ў 7 гадзін.
КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ».	З 22 мая—працяг 2-й і заключная 3-я сэрыя **„ПЛЯМА ЗЛАЧЫНСТВА"** у 12-ці частках
КІНО «ПРАЛЕТАРЫ».	Новы бытавы фільм **„ГАНЧАРЫ"** («Шчасьлівыя чарапкі») у 6-х частках. Пачатак сэансаў у 7 гадз. 45 хв.

ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ БУХГАЛТЕРИИ, КАЛЬКУЛЯЦИИ И СТАТИСТИКИ

ПРИ Ц. К. С. Б.

— Продолжительность курса—8 МЕСЯЦЕВ. —

— Поступать на курсы можно в любой месяц года. —

Принимаются лица с образованием не ниже 4 гр. семилетки.

ОКОНЧИВШИМ КУРСЫ ВЫДАЮТСЯ СВИДЕТЕЛЬСТВА.

Плата за первый месяц—5 руб., а за остальные по 4 руб. в месяц ВНОСИТСЯ В НАЧАЛЕ КАЖДОГО МЕСЯЦА ВПЕРЕД по адресу: МИНСК, ВСЕКОБАНК, тек. счет № 682.

Подробные условия высылаются за 2 восьмикопеечные марки. С запросами обращаться: Минск, Всекобанк, заочным курсам.

Галоўлітбел 302.

ХРОНІКА.

АД'ЕЗД УКРАІНСКІХ ПІСЬМЕНЬНІКАЎ.

21 мая выехала дамоў дэлегацыя украінскіх пісьменьнікаў. У апошнія дні украінцы знаёміліся з рознымі культурнымі інстытуцыямі г. Менску і з працай балотнай станцыі.

Сялянскія экскурсіі ў Менск.

Менскі акруговы Інспэктарыят Народнай Асьветы, каб даць магчымасьць сялянам азнаёміцца з горадам і буйнай прамысловасьцю—заводамі, фабрыкамі, умовамі працы рабочага, з сельска-гаспадарчымі дасьледчымі станцыямі, музэямі, кіно і іншымі культурна-асьветнымі ўстановамі,—у працягу чэрвеня і ліпеня арганізуе сялянскія экскурсіі ў гор. Менск.

Усяго мяркуецца правесьці 17 экскурсій (па аднэй з раёну Менскай акругі).

Экскурсанты ў горадзе будуць карыстацца дармовым памяшканьнем і абедамі.

На час экскурсій групы будуць забясьпечаны спэцыяльнымі экскурсійнымі кіраўнікамі.

У зьвязку з гэтым перад мясцовымі палітасьветчыкамі і аграномамі паўстае вельмі важная задача—дапамагчы на месцы раённаму інспэктару народнай асьветы своечасова падрыхтаваць экскурсіі.

Экскурсіі павінны камплектавацца з дарослых сялян і сялянак-гаспадароў, у першую чаргу з беднякоў і серадняков, пры чым трэба імкнуцца да таго, каб у склад экскурсій увайшлі прадстаўнікі ад некалькіх вёсак раёну (па 2-3 чалавекі).

Разам з гэтым вакол пытаньня правядзеньня экскурсій трэба згуртаваць грамадзкую думку, прыцягнуўшы да ўдзелу ў гэтай справе мясцовыя ўстановы (райзем аддзел, каапэрацыя, кам. узаемадапамогі).

Значная частка экскурсантаў—беднякі, ім неабходна дапамагчы сродкамі на праезд,—вось памянёныя ўстановы і павінны адшукаць на гэтую справу сродкі.

Экскурсіі сялян у горад у значнай меры дапамогуць падвышэньню культурнага і палітычнага ўзроўню вёскі, палепшаньню гаспадаркі і яшчэ большаму ўзмацненьню сувязі гораду з вёскай.

М. С.

Удзел БССР у Ніжагародзкім кірмашы.

Па прыкладу мінулых гадоў Белпайгандаль сёлета таксама будзе ўдзельнічаць ад прамысловасьці БССР у Ніжагародзкім кірмашы. Асабліва шырока Белпайгандаль мяркуе разгарнуць свае апэрацыі на кірмашы па рэалізацыі абутку, гатовага адзеньня і шпалераў.

У хуткім часе пачнецца канчатковае выяўленьне таварных фондаў, якія Белпайгандаль мае вывезьці на кірмаш. Звароты Белпайгандлю на кірмашы сёлета маюць дасягнуць 800000 рублёў.

На кірмашы мае таксама выступіць беларускі саматужна-прамысловы саюз, які дастáвіць розную мэблю, панчошна-трыкатажныя вырабы, абутак, гатовае адзеньне, скураную галянтарэю і пяньковыя вырабы. Усяго беларускі саматужна-прамысловы саюз мяркуе рэалізаваць сваёй прадукцыі на суму да 400000 руб. На кірмашы саюз мае закупіць мануфактуры, мэталёвыя тавары, скураных тавараў і інш.

2052620 руб. на разьвіцьцё грамадзкага харчаваньня.

Згодна 5-гадовага пляну Белкаапсаюзу, [illegible] у Віцебску [illegible] у 5000 абедаў штодзень. У Менску будзе пабудавана фабрыка-кухня на 10000 абедаў, у Гомелі—сталоўка на 3000 абедаў і ў Рэчыцы—на 1000 абедаў. На ўсё гэта мяркуецца адпусьціць 2052620 руб.

Дэманстрацыя школьнікаў.

19 і 20 мая ў Менску былі арганізаваны факельныя працэсіі і дэманстрацыі [illegible] моладзі [illegible]. Асабліва грандыёзнай была дэманстрацыя моладзі ў нядзелю, 20 мая, калі на вуліцах Менску [illegible] моладзь, арганізаваная школьная моладзь.

Менская страхкаса робіць справаздачу.

[illegible]

1925-26 годзе ўзрасла да 39946 у 1926-27 годзе, што дае павялічэньне на 25,2 пр. Такое павялічэньне застрахаваных тлумачыцца далучэньнем да Менскай акругі 6 новых раёнаў, пашырэньнем прамысловасьці, а таксама больш поўным абхопам страхаваньнем рабочых.

Страхавыя ўзносы за мінулы год складаюць 3.323.347, што дае павялічэньне, у параўнаньні з 1925-26 годам, на 24,2 пр. Такое павялічэньне паступленьняў страхавых узносаў тлумачыцца тым, што страхкасай былі прыняты самыя рашучыя меры да ліквідацыі старой завінавачанасьці і да спаганяньня бягучых страхавых узносаў.

Па фонду пэнсій і дапамог у 1926-27 г. мы маем прыбыткаў 2.056.228 руб., выдаткі—2.223.944 руб. Такім чынам, выдадзена грошай па фонду пэнсій і дапамог больш, чым паступіла, на 8,2 проц. Агульны дэфіцыт на 1-га кастрычніка 1927 г. складаў 242.032 руб.

Значныя сродкі выплачаны на кармленьне дзяцей. У працягу 1926-27 году было выплачана на кармленьне дзяцей 156081р., што, у параўнаньні з 1925-26 годам, дае павялічэньне на 6,8 проц.

За справаздачны год павялічыўся лік пэнсіянэраў (на 34,6 проц.). На [illegible] 38,9 проц.).

* * *

У спрэчках па дакладу страхкасы выступіла шмат таварышоў.

Тав. Гарлавіцкі лічыць, што страхкаса мала зварачвае ўвагі на спаганяньне страхавых узносаў. Есьць шмат арганізацый і ўстаноў, якім удаецца ўхіліцца ад узносаў. Страхкаса ня прымае захадаў да таго, каб будаўнічыя работы пачыналіся раней, тады ня трэба было-б плаціць дапамогу па беспрацоўі. Напрыклад, зараз на Біржы Працы знаходзіцца каля 2500 чал. беспрацоўных муляроў. А чаму-б не распачаць будаўнічыя работы на 3-4 тыдні раней?

Тав. Крэйнбэрг скардзіцца на тое, што страхкаса мала зварачвае ўвагі на выплату дапамогі тым катэгорыям беспрацоўных, якія жывуць у раёне. Іх анкеты разглядаюцца па 5-6 месяцаў, урэшце, гэтыя беспрацоўныя атрымліваюць значна менш таго, што ім належыць.

На думку тав. Мярыулава, органы сацыяльнага страхаваньня павінны больш чула адносіцца да наведвальнікаў. Трэба ўзяць пад увагу, што наведвальнікі страхкасы ў большасьці хваравітыя, нэрвовыя людзі; трэба ўжыць меры да таго, каб зьнішчыць чаргі ў страхкасе.

СПРАВАЗДАЧА ВЕЧАРА КАМІТЭТУ АБАРОНЫ ГРАМАДЫ, які адбыўся 19 красавіка 1928 г.

ПРЫБЫТАК.		ВЫДАТКІ.	
1. Атрымана ад камітэту на арганіз. выдаткі	25—	1. Тавары ў буфэт	55—21
2. Атрымана запазычан. ад паказу БДТ	18—	2. Частаваньне артыстых	19—40
3. Прададзена білетаў у клюб Карла Маркса	904—75	3. Рояль	27—
4. Лётарэя	238—24	4. Тэхнічн. працаўнікі, кантроль	14—
5. Вудачка	60—11	5. Аркестр	40—
6. Пошта	5—25	6. Ахова вешалкі	12—
7. Кветкі	19—55	7. Заля	50—
8. Праграмы	74—65	8. Друкаваньне афіш	10—
9. Вешалка	40—50	9. Расклейка афіш	11—25
		10. Возьнікі	4—
		11. Кніжкі кантр.	—67
		12. Папера	1—06
		13. Тэх працаўн. у буфэце	11—50
		14. Возьнік	2—25
		15. Дастаўка касьцюмаў	2—
РАЗАМ	1386—05	РАЗАМ	260—30

ЧЫСТЫ ПРЫБЫТАК . . . 1125—75

Старшыня Камітэту Абароны Грамады **ЯНКА КУПАЛА.**
Старшыня Гаспадарчай Камісіі **П. ТРАМПОВІЧ.**
Скарбнік Камітэту **А. СЯНКЕВІЧ.**

На актыве Менскай арганізацыі ЛКСМБ.

19 мая ў клюбе Б. Маркса адбыўся сход актыву Менскай арганізацыі ЛКСМБ. На сходзе прысутнічала звыш 500 камсамольцаў.

[illegible]

Дасягненьні Менскага Вячэрняга Рабочага Унівэрсытэту.

19 мая ў актавай залі Беларускага Дзяржаўнага Унівэрсытэту адбыўся ўрачысты сход слухачоў Менскага Вячэрняга Рабочага Унівэрсытэту, прысьвечаны сканчэньню першага вучэбнага году. З прывітаньнямі выступілі: Намесьнік Нар. Кам. Асьветы тав. Валасэвіч, рэктар БДУ праф. Пічэта, загадчык вучэбнай часьці Вячэрняга Унівэрсытэту тав. Ошараў і інш. Прамоўцы адзначылі вялікае значэньне, якое мае Рабочы Унівэрсытэт у падвышэньні ведаў рабочымі і ў справе падрыхтоўкі савецкіх спэцыялістаў.

Зараз у Менскім Вячэрнім Рабочым Унівэрсытэце навучаецца 100 рабочых, занятых непасрэдна на вытворчасьці. Пасьпяховасьць студэнтаў была здавальняючая.

З будучага навучальнага году ў Унівэрсытэце будзе арганізавана 2 аддзяленьні: адно з грамадзка-эканамічным ухілам і другое з тэхнічным ухілам.

Студэнцкія экскурсіі.

ЦБ пралетстуду разьмеркавала паміж навучальнымі ўстановамі БССР месцы на экскурсіі ў часе летніх вакацый.

Усяго мае быць накіравана ў экскурсіі звыш 700 студэнтаў. Экскурсіі адбудуцца на Каўказ, у Крым, у Туркестан, на Мурманск, у Маскву і Ленінград.

У большасьці ў экскурсіі будуць накіраваны такія студэнты, якія ніколі не выяжджалі за межы БССР.

Студэнты Аршанскага і Чырвона-Бярэскага Белпэдтэхнікумаў наладзяць экскурсіі ў Менск.

Савецкі дзень.

Усебеларуская нарада працаўнікоў пэдтэхнікумаў склікаецца на 15 чэрвеня. Нарада, паміж іншымі пытаньнямі, абгаворыць сыстэму пэдагагічнай практыкі ў пэдтэхнікумах.

58 чалавек накіроўвае Наркамздраў для працы ў палявых ясьлях. Едуць на працу мэдычныя сёстры і студэнткі мэдфаку. Сваю працу дзіцячыя ясьлі разгорнуць у першай палове чэрвеня.

Справачны аддзел.
КАТЫРОЎКА ПАЗЫК.
(НА 22 МАЯ 1928 г.).

Абл. 1 дзярж. паз.—прад. 4—68,5, куп. 4—66,5.

Абл. 2 дзярж. паз.—прад. 5—03,5, куп. 5—01,5.

Абл. 2 сял. паз.—куп. 5.

Абл. 3 сял. паз.—прад. 5—06, куп. 5—04.

Абл. 10 пр. дзярж паз. г.—прад. 25—35, куп. 25—25.

Абл. дзярж. паз. 1926 г.—прад. 121—25, куп. 119—25.

Абл. 12-проц. дзярж паз.—прад. 105—74, куп. 105—69.

Абл. 6-проц. паз. індустр.—прад. 24—74,5, куп. 24—64,5.

Праўленьне Гомельскага Рабочага Банку даводзіць да ведама **АКЦЫЯНЭРАЎ**, што 26-га мая г. г. а 7 гадзіне ўвечары ў памяшканьні Банку (Савецкая, 48) адбудзецца **АГУЛЬНЫ СХОД АКЦЫЯНЭРАЎ БАНКУ**

Разгляду і абмеркаваньню сходу падлягаюць наступныя пытаньні:
1. Справаздача Праўленьня аб дзейнасьці банку за 1926-27 апэрацыйны год і заключэньне рэвізійнай камісіі.
2. Разьмеркаваньне прыбыткаў.
3. [illegible] сьметы [illegible].
4. Выбары органаў кіраўніцтва.
5. Бягучыя справы.

Калі на гэты сход ня зьявіцца колькасьць акцыянэраў, якая прадугледжана § 79 статуту, **ДРУГІ СХОД** які будзе лічыцца законна адбыўшымся, колькі-б ні было акцыянэраў, якія будуць прад'яўляцца прышоўшымі на гэты сход акцыянэрамі, назначаецца на 27 мая а 7 гадзіне ўвечары.

Праўленьне.

СХОД ПАРТАКТЫВУ.

У чацьвер, 24 мая, а 6 з пал. гадзіне ўвечары ў памяшканьні клюбу імя Карла Маркса склікаецца сход гарадзкога партактыву па пытаньні аб рашэньнях апошніх пленумаў ЦК і АК КП(б)Б. Дакладчык тав. Славінскі.

Члены і кандыдаты ЦК, ЦКК, АК, АКК КПБ уваходзяць па сваіх пасьведчаньнях, астатнія па білетах, якія атрымоўваюцца ў Райкомах КПБ.

МЕНСКІ АК КП(б)Б.

СУД.

З-ЗА ЧАРКІ—У НЯВОЛЮ.

Сяляне вёскі Заціша, Шклоўскага раёну, Віктар і Адам Цымбарэвічы у хаўрусе з Рэянтовічам Станіславам надумалі перад вялікаднем нагнаць самагону. Надумана—зроблена: гатовую брагу павезьлі ў лес, дзе ўжо быў падрыхтован і апарат. Але сябра сельсавету Станкевіч Мацей, якому даручан быў нагляд за такімі процізаконнымі справамі, з панятымі папрабаваў затрымаць самагоншчыкаў, як толькі тыя ад'ехалі ад гумна. Але ня тут-та было: два Цымбарэвічы і Рэянтовіч кінуліся ў бойку, разагналі панятых, а Станкевіча спляжылі кіем па галаве і руках. Пачуўшы крык, на дапамогу самагоншчыкам прыбег і трэці Цымбарэвіч. Дзякуючы гэтаму, самагоншчыкі здолелі ўцячы.

Магілеўскі Акруговы Суд прыгаварыў трох вышэйпамянёных хаўрусьнікаў і чацьвертага дапамагача на тры гады пазбаўленьня волі кожнага з суровым адмежаваньнем; па дапасаваньні к асуджаным Кастрычнікавай амністыі—Віктару і Адаму Ф. Цымбарэвічам і Станіславу Рэянтовічу кара была зьніжана да 1 году 6-ці месяцаў, а чацьвёртаму Цымбарэвічу, як няпоўналетняму,—да 1 году.

Вярхоўны Суд прыгавар па гэтай справе пакінуў у моцы, а касацыйную скаргу—бяз вынікаў. У парадку артыкулу 420 КПК меру сацыяльнай абароны асуджаным Цымбарэвічам Віктару і Адаму Ф. і Рэянтовічу скараціў да двух гадоў пазбаўленьня волі, а Цымбарэвічу Адаму Вінцэсеву—да 1 году і на падставе амністыі ЦВК СССР ад 2-XI 27 г.—першым тром асуджаны меру сацыяльнай абароны скараціў напалавіну, а Цымбарэвіча Адама Вінцэсявага—ад пакараньня вызваліў.

Шуляк.

СУДОВАЯ ХРОНІКА.

Вынік п'янства.

Грамадз. вёскі Асава, Бярэзінскага раёну Мікалай Маркевіч і Міхась Рабковіч 26 лістапада 1927 г. варочаліся дамоў з вёскі Пілсты пасьля пабудовы мосту. Па дарозе яны выпілі 2 бутэлькі гарэлкі і распачалі сварку, у часе якой Маркевіч кінуў сякерай у Міхася Рабковіча, прычым забіў яго на сьмерць. Выязная сэсія Менскага акруговага суду прыгаварыла Мікалая Маркевіча на пяць гадоў зьняволеньня з суровым адмежаваньнем.

Даляры падвялі.

Грамадз. м. Красналукі, Халапеніцкага раёну, Іцка Гурэвіч 26 сакавіка 1926 г. быў затрыман каля польскай мяжы. У часе вобыску ў Гурэвіча была знойдзена дошка, у якой было схована 390 амэрыканскіх даляраў і пісулька на яўрэйскай мове, напісаная Гурэвічам знаёмаму Залману ў Польшчу з просьбай прыслаць кантрабанду. Суд прыгаварыў Гурэвіча на год зьняволеньня, але на аснове амністыі ад трыманьня пад вартай вызваліў. Даляры канфіскаваны ў даход дзяржавы.

БІБЛІАГРАФІЯ.

Часопісь „Паляўнічы Беларусі" № 2, выданьне Беларускага Прамыслова-Каапэрацыйнага Саюзу паляўнічых. Менск, красавік, 1928 г. Цана 30 кап. Тыраж 13000.

Так і пачнём з першага артыкулу „За што судзяць Беларускую Сялянска-Работніцкую Грамаду"—Юр. М-і.

У гэтым артыкуле аўтар прыводзіць некаторыя лічбы разьмеркаваньня зямельнага фонду паміж абшарнікамі, кулакамі, беднякамі і серадняками. Ён даводзіць, што 3100 абшарнікаў уладаюць 2567400 гэктарамі зямлі, а на долю 258700 бядняцкіх і серадняцкіх гаспадарак выпадае толькі 1173200 гэкт.

Параўнаўшы гэтыя лічбы з лічбамі тав. Традыцыя, якія ён прыводзіць у артыкуле «Па сьлядох Раманавых» („Бальшавік Беларусі" № 2, люты 1928 г., стар. 6-23), мы бачым значную розьніцу: там на стар. 7 напісана: 3745 буйным гаспадаркам належыць 1874386 гэкт. (заміж 3100 гаспад. і 2567400 гэкт.) і 383796 бядняцкім і серадняцкім гаспадаркам належыць 2293857 гэкт. (заміж 258700 гаспад. і 1173200 гэкт.)

Як відаць, няўвязка досыць значная.

Большасьць астатніх артыкулаў маюць цікавасьць для паляўнічага.

Вось толькі адна храніхёрская заметка, памойму, недарэчная. Там, на 29 старонцы напісана, што маецца гадавальнік кроўных сабак, а дзе ён знаходзіцца, якія там пароды маюцца, якія ўмовы карыстаньня матар'ялам гадавальніка—гэтага ня відаць.

Затым пры 13 тысячным тыражы і пры выданьні часопісу раз у два м-цы, трэба і нават неабходна зрабіць яго больш каштоўным як па зьместу, так і па разьмеры. Бо 36 старонак у два месяцы ні аднаго чытача задаволіць ня могуць, асабліва калі мець на ўвазе мэтад яго распаўсюджваньня. Калі мы мянялі зімою паляўнічыя білеты, нам «далікатна» прапанавалі ўнесьці грошы за год наперад і на часопісь «Паляўнічы Беларусі». А калі не «падпішашся»—не атрымаеш білета.

Такая, бачыце, пастанова ўсебеларускага зьезду.

Прыходзіцца згадзіцца. Але адначасова здаецца, зьезд ня меў на ўвазе, што цэнтраўпраўленьне будзе выдаваць такі невялічкі часопісь.

Далей адносна мовы.

На 36 старонак тэксту толькі 10 старонак тэксту беларускага. Чым гэта тлумачыцца—ня ведаю.

З боку тэхнікі і якасьці паперы часопісь мае выгляд здавальняючы.

Думаю да мяне далучацца ўсе паляўнічыя Беларусі, калі я выкажу пажаданьне аб палепшаньні нашага часопісу ў бок павялічэньня яго разьмеру, а таксама зьмяшчэньня жыцьцёвага, практычнага матар'ялу.

Паляўнічы.

АПАВЯШЧЭНЬНІ.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

— Сёньня, 22-га мая, адбудзецца адчынены сход ячэйкі КПБ працасьветы. На абвесткі дню—даклад аб станову шчы 30-й яўрэйскай школы.

Пачатак а 7-й гадзіне ўвечары. Запрашаюцца ўсе асьветнікі.

Адказны рэдактар **М. КУДЗЕЛЬКА**

Папраўка.

У № 114 (2302) нашай газэты за 19 мая г. г. у „Абавязковай пастанове № 26 Менскага Гарадзкога Савету" укралася памылка. Надрукавана: **«Увага: На Ляхаўцы ад рогу Кажэўнай да заводу «Энэргія» тратуары павінны быць шырынёй ня менш 1,5 САНТ.,** а павінна быць—„... **НЯ МЕНШ 1,5 МЭТРАЎ".**

Папраўка.

У № 115 (2303) нашай газэты за 20 мая г. г.—у «Заключительном балансе Витебской Государственной Очковой фабрики им. Розы Люксенбург» укралася памылка. Надрукавана: «На 1-е октября 1928 года», а павінна быць: «На 1-е октября 1927 года».

Барысаўскі Гарадзкі ЗАГС выклікае **гр. Палякова Дзям'яна Мікалаевага** на 9 чэрвеня г-г. па справе скасаваньня шлюбу згодна заявы **гр. Паляковай Марфы Якімавай** жых. Барысаў, Савецкая вул. д. № 84.

Гомельскі Акр. ЗАГС паведамляе, што **ГАЎРЫЛАЎ** Хведар Анісімавіч яго жонка Хрыстына Сімакава, якія знаходзяцца ў грам. Чачэрскага раёну, выселку «Рэв. Путь» і пражываюць там-жа зьмяняюць прозьвішча «**ГАЎРЫЛАЎ**» на прозьвішча «**ЧЫКІД**».

НАРОДНЫ КАМІСАРЫЯТ ГАНДЛЮ БССР
ПАДАЕ ДА АГУЛЬНАГА ВЕДАМА.

што 7 мая 1928 году ім унесены, у адпаведнасьці з палажэньнем аб дзяржаўных прамысловых трэстах, абвешчаным у С. З. СССР за 1927 год № 39, арт 392, у другі падзел гандлёвага рэестру СССР (па БССР) пад № 8

НАСТУПНЫЯ ЗЬМЕНЫ СТАТУТУ
Віцебскай Дзяржаўнай Панчошна-Трыкатажнай фабрыкі:

Мэта—выраб і збыт панчох і іншых трыкатажных і галянтарэйных тавараў.

Новы статут зацьверджан пастановай Прэзыдыюму ВСНГ БССР ад 29 лютага 1928 г. за № 24. Статутны капітал вызначан у 275000 руб.

Сэкратар НК Гандлю БССР **ВЕРАМЕЙЧЫК.**

1-я Дзяржаўная друкарня.